

Hoe om welvaart deur doelgerigte beplanning te skeep

9 Beginsels vir welvaartskepping in aksie

© Kopiereg: Manus Moolman
Gepubliseer deur My Welvaart
Posbus 70557 Die Wilgers 0041
544 Remskoek Straat • Pretoria
Tel 087 808 4461 • Faks 086 562 8873
Sel 082 740 6793

www.myebroker.info
info@myebroker.co.za

Alle regte voorbehou. Geen gedeelte van hierdie boek mag op enige manioer gereproduseer
word sonder die skriftelike toestemming van die uitgewer nie.

INHOUD

INLEIDING

DIE OPSTELLING VAN 'N PERSOONLIKE FINANSIËLE PLAN

Hoofstuk 1	BEPLAN JOU DROME.....	13
	My missie	
	My doelstellings	
	My doelwitte	
Hoofstuk 2	GELEENTHEDE EN RISIKO'S.....	17
	Sterkpunte	
	Swakpunte	
	Geleenthede	
	Bedreigings	
	Risiko oudit	
	Verander gewoontes	
	Aksieplan	
Hoofstuk 3	HOE RYK IS EK?.....	23
	Balansstaat	
	Geregistreeerde aftreefondse	
	Welvaart monitor	
Hoofstuk 4	FINANSIËLE DOELWITTE.....	27
	Besparingsdoelwitte	
	Skulddoelwitte	
	Finansiële onafhanklikheid	
	Begroting	
Hoofstuk 5	AFTREDE.....	35
	Begroting	
	Inkomstebronne	
	Kontantvloei	
Hoofstuk 6	MY FINANSIËLE PLAN, BEREKENAARS, 'N ARGIEF PROPVOL INLIGTING EN PRAKTIESE ASPEKTE.....	39
	Aksieplan	
	My Finansiële plan	
	Berekenaars	
	Spaarberekenaars	
	<i>Maandelikse besparing om 'n doelwit te bereik</i>	
	<i>Waarde van besparing oor tyd</i>	
	<i>Spaar deur 'n gewoonte te verander</i>	
	<i>Daaglikse besparing om 'n doelwit te bereik</i>	
	<i>Skuld teenoor spaar</i>	

Inflasie en rente

Toekomstige waarde van 'n huidige bedrag

Huidige waarde van 'n toekomstige bedrag

Koopkrag

Toekomstige waarde van gereelde spaar

Hoeveel moet vir 'n doelwit gespaar word

Reële opbrengs

Beleggings

Nabelaste opbrengs: persentasie

Nabelaste opbrengs: bedrag belê

Opbrengs op aandelebeleggings

Opbrengs op skatkiswissels

Reële opbrengs

Effektiewe opbrengs

Landbougrond

Gelykbreekpunt

Kontantafslag

Hefboomfinansiering

Netto batewaarde

Passiewe inkomste

eBroker welvaart argief

“How to become a millionaire”

“Starting and managing a small business”

“Business opportunities“

“Hobbies and crafts”

“Money making with a personal computer”

“Making money with a mail-order business”

“Money saving tips”

“Financial secrets”

“Personal improvement”

Tegnies

Opstellings

Voorkeure

Opdatering

Venster

Help

Aangaande My e-Makelaar

Registreer en aktiveer

Help inhoud

BYLAAG

HOW TO ACCOMPLISH ANYTHING YOU WANT IN LIFE.....51

INLEIDING

Hoe om finansiële drome waar te maak

Het jy al ooit gevoel dat jy harder en harder werk, maar -

- Hoe meer jy verdien, hoe minder hou jy oor?
- Jy net genoeg verdien om jou munisipale rekening en huisverband te betaal?
- Jy niks oorhou om te spaar nie?

Moenie harder werk nie – werk slimmer!

As jy nie slimmer werk nie, sal daar altyd 'n beperking op jou welvaart wees. Elke dag bestaan slegs uit 24 uur en al sou jy dit regkry om aanhoudend te werk, is dit nie genoeg om finansiëel vry te word en jou drome waar te maak nie. Daar is verskeie maniere om slimmer met geld te werk, maar onderliggend aan almal is doelgerigte beplanning.

Om welvaart deur doelgerigte beplanning te skep, moet die volgende gedoen word:

1 Ontwikkel 'n lewensdoel

Die bewustheid van 'n lewensdoel, of dit is om geld te maak en of dit is om enige ander ideaal te bereik, gee stukrag aan doelgerigte beplanning. Aanvanklik werk dit rigtinggewend met die vasstelling van strategie, en later help dit met die volharding daarvan.

2 Ontwikkel positiewe denke

Om welvaart deur doelgerigte beplanning te skep, is nie 'n manier om oornag ryk te word nie. Dit is 'n langtermyn proses en 'n mens kan seker wees dat daar struikelblokke op jou pad sal kom. Struikelblokke kan 'n mens vernietig óf jy kan dit in geleenthede omskep. Om laasgenoemde reg te kry, is positiewe denke nodig.

Om positiewe denke te ontwikkel, kan die volgende handleidings onder *Personal Improvement* in die welvaartargief op die *My e-Makelaar* CD geraadpleeg word:

- “How to develop a winning attitude
- How to beat depression
- How to command, influence and control people
- How to get everything you want out of life
- How to influence people and win them over
- How to win over your fears
- Live a longer and healthier life
- Nervous habit – you can break it in a few days
- Riches through creative thinking!
- Understanding and dealing with everyday stress
- Solving your problems can be challenging & fun”

Die ontwikkeling van positiewe denke gaan saam met die ontwikkeling van emosionele intelligensie. In hierdie verband behoort die uitstekende publikasie van Pieter van Jaarsveld, *Die hart van 'n wenner*, 'n paar keer deurgewerk te word. Die uitgewer is Lux Verbi en die ISBN nommer 07963 0153 0.

3 Bepaal 'n missie, doelstellings en duidelike doelwitte

Die volgende stap is om duidelike doelwitte op te stel. Die doelwitte moet só duidelik wees dat 'n mens dit in jou geestesoog kan "sien". Hulle moet op skrif wees en daagliks gelees word. Die bylaag wat hierby aangeheg is, kan gebruik word om die doelwitte op te stel.

Daarna word die doelwitte by *My e-Makelaar* ingevoer sodat 'n omvattende persoonlike finansiële plan opgestel kan word.

4 Verhoog kennis en verbeter vaardighede

Aan die einde van hierdie verslag, is 'n leeslys met uiters insiggewende publikasies aangeheg, wat 'n *MOET* is om kennis te verhoog en vaardighede te verbeter. Die publikasies kan op www.myebroker.info bestel word. 'n Mens kan ook jou vaardighede ontwikkel deur finansiële artikels wat in dagblaai verskyn, sowel as tydskrifte soos *Finweek* en *Personal Finance*, gereeld te lees.

Om *My e-Makelaar* optimaal te benut, moet die publikasie, *9 Beginsels vir Welvaartskepping*, gelees word. Die skrywer is Manus Moolman en die uitgewer is Naledi (ISBN 978-0-620-44304-3).

5 Gee minder uit as wat jy verdien

Dit is baie makliker om geld uit te gee, as om dit te verdien. Hierdie stelling is nêr so waar vir mense wat met klein bedrae werk as vir diegene wat met groot bedrae werk. Inkomste behoort gemaksimaliseer te word en terselfdertyd moet 'n mens alles in jou vermoë doen om uitgawes te besnoei. Die idee is om 'n surplus op te bou en te handhaaf.

Die volgende stappe kan geneem word om 'n surplus te bewerkstellig:

- Inkomste kan uit 'n salaris of 'n besigheid verkry word. Salarisverdieners wat hulle inkomste wil verhoog, kan begin deur die volgende verslae in die *eBroker Welvaart Argief* te lees:
 - "How to write a job winning resume that puts yours right at the top of the stack
 - How to land a higher-paying job
 - Success on the job"
- Mense wat op soek na 'n besigheidsidee is, kan die volgende handleidings raadpleeg:
 - Hobbies & Crafts
In hierdie afdeling is daar 60 handleidings oor hoe om geld uit jou stokperdjie te maak
 - Business opportunities
In 105 verslae word honderde besigheidseleenthede bespreek
- Mense wat 'n eie besigheid wil begin, kan die volgende handleidings raadpleeg:

- “Business Financing: How to find money for business ventures of all sizes
 - Business start-up fact finder manual
 - Checklist of questions to answer before you buy a franchise
 - How and where to get money for a franchise idea
 - How to raise money to start a business
 - Secrets to successfully starting your own business”
- Mense wat reeds ‘n besigheid het, kan die volgende handleidings bestudeer:
 - “The small business handbook
 - Secrets of free advertising
 - The truth of electronic marketing
 - How to collect debts other people owe you”

6 Laat jou geld vir jou werk

Volgens oorlewing het Albert Einstein eenmaal die stelling gemaak dat saamgestelde rente “the most powerful force in the universe is”. Of hy dit wel gesê het, is onseker. Wat egter seker is, is die feit dat saamgestelde rente ‘n baie kragtige deelgenoot is om finansiële drome waar te maak. Die volgende voorbeeld bewys dit. ‘n Agtienjarige moet slegs R36.67, teen ‘n gemiddelde opbrengskoers van 12% per jaar, vir ‘n miljoen rand op 65 spaar. Oor die periode is in werklikheid slegs R20 683 gespaar terwyl saamgestelde rente vir die res gesorg het!

7 Gebruik eiendom om welvaart te skep

Alle mense het ‘n woning nodig. Hoe die eiendom hanteer word, kan beteken of welvaart geskep of vernietig word. Mense wat geld teen hulle huisverbande leen en dit gebruik om beter te leef, vernietig welvaart. Wanneer die gaping tussen die waarde van die eiendom en die uitstaande verband te klein word, ontstaan ‘n ernstige probleem en as die verband hoër is as wat die huis werd is, kan bankrotskap om die draai lê. Betaal ‘n mens egter meer op jou huisverband af as wat nodig is, is jy besig om welvaart te skep.

- *My e-Makelaar* kan gebruik word om uit te werk hoeveel rente jy sal spaar deur ‘n bybetaling tot jou huisverband te maak. Met ‘n verband van R1-miljoen en ‘n rentekoers van 14%, is die maandelikse paalement R12 435 as die verband oor oor 20 jaar afbetaal word. Indien R882 per maand meer betaal word, sal die verband in 15 jaar afbetaal en R587 315 rente gespaar word.

Om eiendom te koop en dan te verhuur, is ook ‘n goeie manier om groot welvaart te skep. Kundigheid is egter nodig en ‘n mens moet ‘n fyn uitgewerkte strategie hê sodat jy die paalement in alle stadiums van die rentekoerssiklus kan bekostig.

- *My e-Makelaar* kan gebruik word om uit te werk of dit onder die heersende omstandighede tot jou voordeel sal strek om eiendom te koop en te verhuur en watter voordeel ‘n mens op die lang termyn daaruit sal put.

8 Skep ‘n passiewe inkomste

Om uiteindelik finansiële vryheid te bereik, is dit nodig om ‘n inkomste te ontvang waarvoor nie gewerk word nie. die verhuring van eiendom kan ‘n passiewe inkomste skep, maar ‘n ander manier is om ‘n dividend inkomste

uit aandele te ontvang. 'n Goed opgestelde aandeleportefeulje verg eintlik baie minder werk as die verhuring van eiendom. Daar is ook ander metodes om 'n passiewe inkomste te ontvang wat van tyd-tot-tyd in die elektroniese nuusbrieff *My Welvaart* verskyn. 'n Mens kan op www.mybroker.info op die gratis nuusbrieff inteken.

9 **Beskerm jou teen risiko's**

Die lewe is vol risiko's en as 'n mens nie 'n strategiese plan het om jou daarteen te beskerm nie, loop jy die kans om jou welvaart te vernietig. In *Hoe om welvaart deur doelgerigte beplanning te skep*, word beskryf hoe mens jouself en jou bates kan beskerm.

10 **Moet nooit geld verloor nie!**

Die grootste aandele belegger van alle tye, Warren Buffet, se eerste reël was om nie geld te verloor nie en sy tweede was om sy eerste reël te volg! Beleggings verskil - sommige hou baie groot risiko in en ander aansienlik minder. Onder sekere omstandighede sal beleggers 'n hoër opbrengskoers met gepaardgaande hoër risiko najaag en in ander omstandighede sal beleggers konserwatiewe beleggings verkies om net hulle kapitaal te beskerm. Op *My e-Makelaar* kan die risiko van beleggings met mekaar vergelyk word sodat geen onaangename verrassings gebeur nie. Die program kan ook gebruik word om uit te werk hoeveel jy by affrede uit jou beleggings kan onttrek sonder om die kapitaal uit te put.

11 **Hoekom is meer mense nie ryk nie?**

Baie lesers het al van sommige van hierdie beginsels gehoor. Die vraag is waarom meer mense dan nie ryk is nie? Die eerste rede is dat die beginsels nie samehangend in 'n doelgerigte plan gebruik word nie. Die tweede is dat die beginsels nie deel van 'n lewenstyl word wat in alledaagse aktiwiteite neerslag vind nie. As 'n mens se drome en ideale sterk genoeg is en jy het 'n doelgerigte plan om jou ideale in praktiese planne te realiseer, sal die beginsels in jou alledaagse lewe neerslag vind.

My e-Makelaar kan gebruik word om droom en praktyk by mekaar uit te bring deur 'n omvattende finansiële plan op te stel waar sowel ideaal as detail aandag ontvang.

Voorbeelde van berekeninge wat met *My e-Makelaar* gedoen kan word:

a) **BEREKEN HOE 'N GEREELDE SPAARPROGRAM 'N FORTUIN KAN SKEP**

Gestel jy is 22 jaar oud en wil uitwerk hoeveel gespaar moet word as jy 'n miljoen rand op 65 wil hê. Indien jy 14% opbrengs op 'n aandelebelegging per jaar kry, sal dit slegs nodig wees om R29.43 per maand te spaar.

In die proses is slegs R15 185.88 gespaar! 'n Mens moet egter onthou dat R1-miljoen oor 43 jaar as gevolg van 'n gemiddelde inflasiekoers van 6% heelwat minder werd sal wees as wat dit vandag is. Op *My e-Makelaar* kan gesien word dat dit gelykstaande aan R81 629 vandag is.

Die welvaart wat geskep is, is die verskil tussen R81 629 en die bedrag wat gespaar is (R15 185.88) naamlik R66 444. In realiteit behoort 'n werkende mens veel meer as R29 te spaar en sal die resulte soveel meer dramaties wees. Deur die bedrag wat gespaar word jaarliks met inflasie te verhoog, kan 'n streep ook deur die vernietigende uitwerking van inflasie getrek word.

b) WERK UIT OF OMSTANDIGHEDE GESKIK IS OM EIENDOM TE KOOP EN TE VERHUUR

'n Mens kan eiendom gebruik om, sonder 'n groot kapitale belegging aanvanklik, 'n passiewe inkomste te lewer. Wanneer huurinkomste hoog en rentekoerse laag is, kan eiendom met 'n verband gekoop en verhuur word. Die doelwit is dat die verband deur die huurinkomste gedelg word en dat jou eie belegging minimaal is. Daar is egter gevare aan verbonde. Wanneer rentekoerse styg, kan die verhuurder verplig word om 'n gedeelte van die verband uit sy eie sak te betaal. Die volgende is 'n voorbeeld van ideale omstandighede om eiendom te koop met die doel om dit te verhuur:

- i. Die verhuurder betaal geen deposito op 'n eiendom wat R500 000 werd is nie.
- ii. Die rentekoers op die verband is 9%
- iii. Die eiendom word teen 12% van die waarde van die eiendom verhuur.
- iv. Die huur verhoog jaarliks met 10%.
- v. Die heffing is R500 per maand.
- vi. Die termyn is 20 jaar.

Na 20 jaar, sal die persoon 'n jaarlikse inkomste van R276 275 ontvang en die verband sal afbetaal wees! Let asb daarop dat hierdie omstandighede ideaal is en dat die risiko soms te hoog is om eiendom te koop en te verhuur. As omstandighede nie ideal is nie, behoort 'n mens nie oorhaastig te wees nie, maar geduldig jou kans af te wag. Een ding is seker: niemand ken die toekoms nie, maar wat ons wel weet, is dat die ekonomie, inflasie en rentekoerse in siklusse beweeg en dat geleenthede later weer sal kom.

Elke indivldu se omstandighede verskil. Party kan dit bekostig om 'n gedeelte van die verband te betaal terwyl dit ander se finansiële ondergang kan beteken. Met *My e-Makelaar* kan jy uitwerk of die strategie vir jou sal werk.

c) BETAAL MINIMUM VERSEKERING

'n Mens behoort te weet hoeveel versekering nodig is om jou teen gevare te beskerm. Te min versekering is net so verkeerd as te veel. Deur termynversekering eerder as helelewensversekering te koop, kan tot 50% van premies bespaar word. Bepaal egter of termynversekering wel in jou behoeftes voldoen. *My e-Makelaar* kan gebruik word om vas te stel hoeveel versekering jy benodig.

Daar is ook 'n paar versekeringsmaatskappye waarby direkte versekering verkry kan word wat goedkoper kan wees as tradisionele versekering. Sien www.myebroker.info vir die nuutste moontlikhede. Voordat 'n mens egter enige versekeringsbesluit neem, behoort jy 'n opgeleide en gelisensieerde finansiële adviseur of makelaar te spreek.

d) SKEP WELVAART DEUR 'N KLEIN VERANDERING VAN GEWOONTE

Almal van ons het nie die talente om soos 'n Arrie Onasis of 'n Bill Gates geld te maak nie. Dit is egter binne almal se bereik om welvaart deur klein veranderinge in lewenstyl te skep. 'n 22-jarige wat besluit om op te hou rook en die R16 wat hy per dag daardeur spaar, teen 12% per jaar te belê, sal sy netto batewaarde op 65-jarige ouderdom met R8-miljoen verhoog. Die rookvoorbeeld staaf die stelling dalk net gedeeltelik omdat dit blykbaar nie baie maklik is om die gewoonte te staak nie. Die punt wat egter gemaak word, is dat elke paar rand wat deur 'n verandering van gewoonte gespaar kan word en doelgerig aangewend word, tot welvaartskepping kan bydra.

9 Beginsels vir Welvaartskepping

Daar word in die teks van hierdie handleiding na die publikasie, *9 Beginsels vir welvaartskepping*, van Manus Moolman verwys. Alhoewel die boek 'n goeie agtergrond bied en aanbeveel word dat dit saam met die program gebruik word, kan *My e-Makelaar* gebruik word sonder dat die boek gelees is.

DIE OPSTELLING VAN 'N PERSOONLIKE FINANSIËLE PLAN

It takes as much energy to wish as it does to plan
Eleanor Roosevelt

Dit is maklik om in 'n gemaksonse te beland waar dinge maar gelaat word om hulle eie loop te neem en geen proaktiewe beplanning gedoen word nie. In die era waarin ons leef, word mens se aandag tot só 'n mate deur 'n magdom impulse in beslag geneem, dat spesiale moeite gedoen moet word om persoonlike finansies te beplan omdat dit meestal buite die normale werksprogram val. Besige werksprogramme lei ook daartoe dat vinnige oplossings gesoek word eerder as om geleenthede indringend te ondersoek.

Dis algemeen dat mense *wens* dat hulle meer geld het, maar min beplan doelgerig om die wens te vervul. Oor die traagheid om te beplan, het Eleanor Roosevelt, eggenote van Franklin D. Roosevelt, eerstydse President van die VSA, 'n interessante opmerking gemaak. Volgens haar, bestee mense nét soveel energie daaraan om vir dinge te wens, as om daarvoor te beplan. Eintlik kan geargumenteer word dat om bloot vir iets te wens, méér tyd verspil omdat die wens waarskynlik nie vervul gaan word nie en dat wensdenkers se energie in doellose versugtings vasgevang word.

Beplanning is die eerste fondament van die bestuursproses en vir die doeltreffende bestuur van persoonlike finansies, is dit van wesentlike belang. Volgens navorsing is maatskappye wat beplan aansienlik suksesvoller as dié wat nie beplan nie.¹

Die doel van die handleiding is om te verduidelik hoe *My e-Makelaar* gebruik kan word om 'n persoonlike finansiële plan op te stel waarin die finansiële sy van mens se ideale bereken en doeltreffend beplan word. Om gerieflik tussen handleiding en rekenaar te verwys, is die stappe in die **planuitleg** van *My e-Makelaar*, presies gevolg.

¹ G.J. de J. Cronje (red), Inleiding tot die Bestuurswese, p. 114.

Installasie van CD

Volg die volgende stappe om *My e-Makelaar* te installeer:

1. Plaas die CD in die CD-Rom
2. Nadat die CD-Rom toegemaak is, sal die program outomaties begin laai
3. Antwoord die vrae wat op die skerm verskyn
4. Nadat die program gelaai is, sal die *My e-Makelaar* ikoon op die skerm van die rekenaar verskyn
5. Maak dit oop en stel die voorkeure soos verlang
6. Wanneer die program vir die eerste keer gebruik word, begin dit in Engels. Om dit na Afrikaans oor te skakel, moet die volgende gedoen word:
 - a. Klik op “settings” in die “toolbar”
 - b. Klik daarna op “preferences”
 - c. 'n Venster verskyn en Engels is as taalvoorkeur gemerk. Klik op Afrikaans
 - d. Die program moet nou toegemaak word
7. Wanneer die program weer oopgemaak word, sal dit in Afrikaans wees.

Belangrike notas:

- a) Die doel van hierdie beplanningsprogram is om algemene behoeftes te bepaal en breë riglyne uit te wys. Voordat enige finansiële besluit geneem word, behoort 'n opgeleide en gelisensieerde finansiële adviseur geraadpleeg te word. Die ideaal is dat 'n adviseur gekies word wat op die hoogte is met *My e-Makelaar* se beplanningsproses is.
- b) 'n Mens moet vooraf besluit of jy 'n beplanning in Afrikaans of Engels wil doen. As 'n plan in die een taal opgestel is en daarna in die ander taal oopgemaak word, word sekere syfers herhaal.

Hoofstuk 1

BEPLAN JOU DROME

If you can dream it, you can do it.

Walt Disney

Ons word deesdae voortdurend deur die “harde realiteite” van die lewe gekonfronteer. Die gevaar is dat mens tot só ‘n mate deur negatiewe omstandighede gekondisioneer kan word dat, om te droom, onrealisties en na ‘n vermorsing van tyd klink. Negatiewe denke wat oor jare gevorm het, skep die persepsie dat faktore buite ons beheer, dit onmoontlik maak om grootse ideale te bereik.

‘n Mens behoort egter nooit die vermoë te verloor om te droom nie. Met drome word nie net ‘n ydele dagdromery bedoel nie, maar ideale wat met passie nagejaag word en uiteindelik in doelstellings en meetbare doelwitte uitloop.

STAPPE OM ‘N PERSOONLIKE FINANSIËLE PLAN OP TE STEL:

- ☞ Dubbel-klik op die **My e-Makelaar** ikoon om die program oop te maak.
 - ☞ Kies **File** (leër) op die “toolbar”
 - ☞ Klik op **nuwe plan**
 - ☞ Onder die opskrif, **PLANUITLEG**, verskyn ‘n raamwerk vir ‘n nuwe **Finansiële plan** in ses stappe met verskeie onderafdelings
 - ☞ Omdat die stappe logies op mekaar volg, moet stapsgewys deur die plan gewerk word.
 - ☞ Om na die volgende stap te gaan, klik mens op die knoppie regs onder – **volgende stap**.
 - ☞ Lees die beskrywing van wat in die eerste stappe gedoen moet word in die drie vensters wat verskyn. Vir verdere verduidelikings moet op **meer** regs onder in elk van die drie vensters geklik word.
- Om die bykomende inligting weer toe te maak, word op die kruisie langs **instruksies / voorbeeld** regs bo geklik.

My missie

An unemployed existence is a negation worse than death itself because to live means to have something definite to do . . . a mission to fulfill . . . and in the measure in which we avoid setting our life to something, we make it empty . . . Human life, by its very nature, has to be dedicated to something

Jose Ortega Y Gasset

‘n Missie is ‘n doelgerigte strewe om iets betekenisvols te bereik. Die strewe moet kragtig genoeg wees om mens se emosionele en intellektuele vermoëns saam te snoer om ‘n duidelike doel te bereik.

Een van die grootste entrepreneurs wat Suid-Afrika nóg opgelewer het, Anton Rupert, moes, veral in die begin, talle eksterne struikelblokke oorkom om finansiële sukses te bereik. Sy groep kon aanvanklik nie ‘n maatskappy kry wat bereid was om die verpakking van hulle sigarette te behartig nie. Rupert het toe self begin om die verpakking te doen en ‘n paar jaar later, het sy maatskappy die firma oorgeneem wat nie bereid was om die sigarette te verpak nie. Vir die

grootste aandeelbelegger van alle tye, Warren Buffet, was dit aanvanklik 'n verskrikking om voor gehore te praat, maar hy het dit oorkom en nou stroom mense van oor die hele wêreld heen, na aanbiedings wat hy doen.

Die volgende maak deel van 'n missie uit:

- Formulering van jou belangrikste **doel** in die lewe indien jy 'n individu is, of, indien jy 'n besigheid besit, wat die **produk** of **diens** is wat jy aanbied
- Identifisering van 'n **mark** en of hulle die produk of diens nodig het
- Die **tegnologie** wat gebruik sal word om die produk of diens te lewer.²

My doelstellings

*Many persons have a wrong idea of what constitutes true happiness.
It is not attained through self-gratification, but through fidelity to a purpose*
Helen Keller

Doelstellings ondersteun 'n missie en “kan gesien word as (‘n) breë stelling(s) van dit waarna ‘n groep, of ‘n individu streef.”³ Voorbeelde van doelstellings kan wees om:

- 'n Suksesvolle loopbaan te hê
- Finansiële sukses te bereik
- Belasting te vermy
- Doeltreffende beleggingsbeplanning te doen
- Doeltreffende boedelbeplanning te doen
- 'n Inkomste vir afhanklikes daar te stel indien ek onverwags sou sterf
- Kapitaal / 'n inkomste beskikbaar te hê indien ek ernstig siek sou word of in 'n ongeluk vermink word
- Om 'n gesonde lewenstyl te handhaaf

Pessimiste dink dit is nie nodig om doelstellings op te stel nie omdat hulle dit in elk geval nie sal bereik nie. Gelukkig is dit nie waar nie want met 'n positiewe gesindheid is dit onder die moeilikste omstandighede denkbaar moontlik om doelstellings te bereik. Helen Keller (1880 – 1968) het op die ouderdom van 19 maande blind geword. Dit het haar egter nie verhoed om verskeie boeke te skryf, haar te beywer om die lot van minderbevoorregtes en mense met gebreke te verbeter en internasionaal lesings te lewer nie.

Nadat die missie geformuleer is, word op **Volgende** geklik om die doelstellings in te voer. Wanneer op **Voeg nuwe doelstelling by** links onder geklik word, verskyn 'n ruimte waarin dit gedoen moet word. Voeg al jou doelstellings by en klik op **Volgende**. Soos met die missie, kan na die volgende skerm beweeg word al is daar nie doelstellings ingevoer nie.

² M. Moolman, Skep welvaart uit jou huidige inkomste, p. 56.

³ J. Kroon, Algemene Bestuur, p. 120.

My doelwitte

Management by objective works - if you know the objectives.

Ninety percent of the time you don't

Peter Drucker

Soos ons gesien het, is doelwitte duidelike en meetbare mikpunte wat aan tyds- en finansiële kriteria gekoppel is. 'n Voorbeeld van 'n finansiële doelwit is 'n dertigjarige wat besluit om sy huidige lewenstandaard wat deur R240 000 per jaar moontlik gemaak word, na aftrede op 60-jarige ouderdom, te handhaaf. Hy verwag om 14% opbrengs op sy aandeleportefeulje te ontvang en na aftrede beplan hy om die portefeulje na 'n meer konserwatiewe fonds oor te dra en dan 10% opbrengs te ontvang. Indien inflasie gemiddeld 6% per jaar oor die periode is, sal hy R6 273 per maand moet spaar om genoeg geld te hê om teen sy huidige lewenstandaard af te tree.

NOTA

Doelwitte kan primêr finansiël wees, of dit kan op 'n ander terrein lê, maar finansiële implikasies hê. Op hierdie stadium van die beplanningsproses, is dit egter nie nodig om te veel aan die finansiële sy te dink nie - kreatiwiteit en ondernemende denke is nou nog die belangrikste. Doelwitte word na **Stap 4** onder besparings- en skulddoelwitte oorgedra waar dit bereken word. Daarna word dit na die begroting oorgedra om te sien of dit bekostigbaar is.

Ongelukkig lewe ons nie in 'n ideale wêreld nie en is eksterne bedreigings en ons eie swakhede altyd struikelblokke om doelwitte te bereik. Gelukkig kan negatiewe faktore altyd oorkom word as 'n mens op jou sterkpunte fokus en geleenthede aangryp.

Hoofstuk 2

GELEENTHEDE EN RISIKO'S

Never interrupt your enemy when he is making a mistake
Napoleon Bonaparte

Een van die redes vir Napoleon Bonaparte se sukses, was sy vermoë om strategies te dink. Hy kon sy vyande se foute uitbuit, op sy magte se sterkpunte fokus en geleentehede raaksien. Dit is presies wat van iemand verwag word wat vir finansiële sukses beplan. 'n Mens moet jou sterkpunte uitbou, aan swakpunte werk, geleentehede aangryp en jousef teen bedreigings beskerm.

Sterkpunte

I know of no more encouraging fact than the unquestioned ability of a man to elevate his life by conscious endeavor
Henry David Thoreau (1817 – 1862)

Die mens het die vermoë om sy lewe deur bewuste pogings op te hef. Anton Rupert het, teen die agtergrond van die treurige ekonomiese omstandighede van die Afrikaners in die twintiger en dertigerjare, besluit dat al uitweg was dat die Afrikaner, by wyse van spreke, “homself aan sy skoenfeters moes optrek.” Dit kon net gedoen word deur op hulle sterkpunte te fokus. Die Britse teoretiese fisikus, Stephen Hawking ly aan motor-neuron siekte en sy liggaam is al vir jare bykans van geen nut vir hom nie, maar hy het op sy sterkpunt naamlik sy intellektuele vermoë gekonsentreer en kon meer as 'n sinvolle lewe lei. As sy wanhopige fisiese toestand sy denke oorheers het, sou hy nie in staat wees om veel van 'n bydrae te maak nie. Warren Buffet het 'n briljante sakebrein en hy wy sy lewe daaraan om dit vir sy eie voordeel, maar ook tot die voordeel van almal wat op sy openbare verklarings en nuusbriewe ag slaan, te gebruik.

Daar is geen beter manier om op jou sterkpunte te fokus as om dit te ontleed en op skrif te stel nie. Deur op die knoppie, **Voeg nuwe sterkpunt by**, te klik, word sterkpunte een vir een gelys.

Swakpunte

I have not failed. I've just found 10 000 ways that won't work
Thomas Edison

Almal het swakpunte - selfs die mees suksesvolle mense. Die kuns om dit te voorkom, is om op jou sterkpunt te fokus en om geloof in jou missie te behou. Thomas Edison moes vele mislukkings trotseer voordat hy meer as 'n duisend patente kon registreer. Mislukkings het hom ook nie verhoed om die *Edison General Electric Company* te stig wat tans as *General Electric* bekend staan nie.

In Stephen Hawking se geval was sy siekte die rede waarom hy op sy sterkpunt, naamlik sy intellektuele vermoë gefokus het. Op Saterdag 12 Julie 2008, sou die Springbok rugbyspan in Dunedin teen die magtige All Blacks te staan kom. Hulle kon nog nooit 'n toets op die Carisbrook stadion, of die sogenaamde “House of Pain” wen nie en min mense het hulle 'n kans gegun om dit hierdie keer te

vermag. Omdat hulle hul droewige rekord in Carisbrook geïgnoreer het, kon hulle die wedstryd met 30 – 28 wen!

Geleenthede

A pessimist sees the difficulty in every opportunity; an optimist sees the opportunity in every difficulty
Winston Churchill

Vroeg in die twintigste eeu het 'n Amerikaanse kongreslid aangevoer dat die patentkantoor in die VSA maar kon sluit omdat hy nie verwag het dat daar meer uitvindings sou wees nie. Die teendeel het gebeur. In die laaste helfte van die twintigste eeu, was daar meer uitvindings as in die totale wêreldgeskiedenis tot voor daardie tydstep saam! Geleenthede is volop as mens positief is en daarna te soek.

In die Welvaart Argief op *My e-Makelaar*, is daar onder “business opportunities” talle geleenthede wat verder ontwikkel kan word. Belangrik egter, is om te onthou dat hierdie geleenthede nie 'n manier is om vinnig geld te maak nie, maar idees is wat met harde werk tot suksesvolle sake-ondernemings ontwikkel kan word.

Bedreigings

Obstacles are those frightful things you see when you take your eyes off your goal.
Henry Ford

Dit is nie die negatiewe dinge wat 'n mens bedreig, wat keer dat jou missie bereik word nie, maar *hoe* jy daarop reageer. Bedreigings hou gevare in, maar ook geleenthede. Die rede hiervoor is dat oplossings gevind moet word om die gevare uit die weg te ruim. Hierdie oplossings kan ander mense ook tot voordeel strek en kan dus kommersieel ontwikkel word. Baie mense kon *juis* welvaart skep omdat hulle oplossings vir probleme kon vind.

Toe Rembrandt nie 'n vervaardiger van verpakkingsmateriaal kon kry wat bereid was om sigaretdose vir hulle te maak nie, het hulle dit self gedoen. Hulle het dit só goed gedoen dat Rembrandt teen 1972 die helfte van die maatskappy, wat hulle aanvanklik nie wou help nie, besit het!

Omdat elke bedryging 'n oplossing benodig, is op *My e-Makelaar* voorsiening gemaak om, wanneer 'n bedreiging gelys word, ook 'n oplossing in te vul.

Risiko audit

Risk is a condition in which there is a possibility of an adverse deviation from a desired outcome that is expected or hoped for
Emmett & Therese Vaughan

Die doel van 'n **risiko audit** is om versekeringsbehoefte teen die agtergrond van bestaande versekering te bepaal. Ongelukkig het talle Suid-Afrikaners baie ongebalanseerde versekeringsportefeuiljies. Sommige het doodsdkking, maar geen dekking teen gevreesde siektes nie, ander weer het ongeskiktheidsdekking, maar nie dekking teen ongelukke nie. Die ideaal is dat daar 'n balans is tussen doodsd-, ongeskiktheids-, trauma- en ongeluksdekking is.

HOE OM OP MY E-MAKELAAR UIT TE WERK HOEVEEL VERSEKERING NODIG IS

LET WEL: Die minimum versekering wat benodig word, word hier bereken. Die versekering sal nie genoeg wees om 'n bepaalde lewenstandaard onbepaald te handhaaf ná die risiko-gebeurtenis plaasgevind het nie.

Om te verduidelik hoe *My e-Makelaar* gebruik kan word hoe om uit te werk hoeveel versekering nodig is, word die volgende voorbeeld gebruik:

- a. Die broodwinner (Gade A) verdien R200 000 per jaar.
- b. Indien hy of sy sterf, sal sy familie met 80% van sy inkomste kan oorleef.
- c. Hy het reeds lewensdekking ter waarde van R150 000.
- d. Die broodwinner glo dat hy R150 000 dekking vir gevreesde siektes soos 'n beroerte, blindheid, chroniese nierversaking, 'n hartaanval, kanker, koma, koronêre vatomleidingschirurgie, orgaanoorplanting en paraplegie nodig het. Hierdie geld is nodig om tekorte in sy mediese fonds aan te vul.
- e. Die broodwinner glo ook dat hy R150 000 nodig gaan hê as hy ernstig in 'n ongeluk beseer word. (Hy het reeds R70 000 se ongeluksdekking).
- f. As die broodwinner weens mediese redes ongeskik raak om te werk, sal hy sy totale inkomste moet vervang en nie net 80% soos in die geval van sy dood nie. Die rede is dat hy steeds onkoste sal aangaan, al is hy nie in staat om te werk nie.
- g. Die broodwinner het R100 000 se ongeskiktheidsdekking.
- h. Sy totale skuld, insluitende sy huisverband en sy motorlening is R650 000
- i. Hy verwag dat die belegging wat 'n inkomste vir sy afhanklikes moet lewer, teen 10% per jaar sal groei.
- j. Hy het R50 000 kapitaal beskikbaar wat sy afhanklikes kan gebruik indien hy sterf of as hy ongeskik raak om te werk.

Om die berekeninge te doen, word die volgende stappe gevolg:

1. Nadat mens van die bedreigings na die **risiko audit** beweeg het, moet op die reghoek regs van die oranje vierkant teenoor die opskrif "**Lewensdekking**" geklik word
2. In die venster wat dan verskyn, word die gegewens wat hierbo beskryf is, ingevoer.
3. Indien op **OK** geklik word, verskyn die dekking wat beoog word in die oranje vierkant regs van "**Lewensdekking**"
4. Daarna word die dekking wat vir gevreesde siektes benodig word, bloot in die linkerkantste vierkant teenoor **gevreesde siektes** ingevul. Indien fondse spesifiek vir die doel beskikbaar is, word dit in die ruimte wat daarvoor bedoel is, ingevul en indien daar reeds dekking is, word dit in die volgende reghoek ingevul. Die tekort word dan in die oranje reghoek aangedui.
5. By ongeskiktheidsdekking word dieselfde prosedure as by doodsdekking gevolg.

ANTWOORD: DIE MINIMUM VERSEKERING WAT BENODIG WORD:

a)	Lewensdekking:	R1,9 miljoen
b)	Gevreesde siektes:	R150 000
c)	Ongeluksdekking:	R80 000
d)	Ongeskiktheid:	R2,4 miljoen

BELANGRKE NOTA:

Die veronderstelling wat in die berekening van die risiko dekking gebruik word, is dat:

- a) Daar voldoende fondse beskikbaar is om finansieel onafhanklik af te tree.
- b) Die inkomstebehoefte nie met inflasie groei nie.

Die absolute minimum dekking wat nodig is, word dus hier bereken. Indien jy nie ten minste die dekking het wat hier aanbeveel word nie, moet die gevaarligte aangaan. Vir 'n deeglike ontleding van versekeringsopsies, behoort 'n opgeleide finansiële adviseur of makelaar geraadpleeg te word.

As mens 'n inkomste benodig wat met inflasie groei en nooit opraak nie, kan die volgende gedoen word:

- Gaan na "Berekenaars" in *My e-Makelaar*.
- Kies **PASSIEWE INKOMSTE**
- Vul 'n geskatte bedrag bo in. Dit verteenwoordig die dekking wat benodig word.
- Vul al die ander besonderhede soos die rentekoers in.
- Onder verskyn die inkomste wat deur die bedrag wat bo ingevul is, gelewer sal word.
- As die inkomste onvoldoende is, moet die bedrag bo net verhoog word totdat die korrekte inkomste verkry word.
- Die bedrag wat die inkomste lewer, is die dekking wat benodig word. Hierdie dekking sal dan 'n inkomste lewer wat met inflasie sal aanpas en nooit uitgeput sal raak nie, mits daar nie 'n groter inkomste uit die belegging onttrek word nie en mits die veranderlikes wat ingevoer is, realisties is.

The screenshot shows the 'My eBroker' application window titled 'Geleenthede en Risiko's - Risiko Oudit'. The main area is 'STAP 2: Geleenthede en Risiko's - Risiko Oudit'. It features a table with the following data:

Beskywing	Dekking Benodig	Beskikbare Fondse	Huidige Dekking	Verskil (-/+)
Lewensdekking	R 2,050,000.00		R 150,000.00	R 1,900,000.00
Gevreesde Siektes	R 150,000.00	R 0.00	R 0.00	R 150,000.00
Ongeluksdkking	R 150,000.00	R 0.00	R 70,000.00	R 80,000.00
Ongeskiktheidsdekking	R 2,500,000.00		R 100,000.00	R 2,400,000.00

The 'Finansiële Berekenaar' dialog box contains the following fields:

- Huidige jaarlikse inkomste van Gade A: R 200,000.00
- % van die inkomste wat Gade B nodig het as Gade A sterf: 80
- Gade A se huidige lewensdekking: R 150,000.00
- Beskikbare Kapitaal: R 50,000.00
- Rentekoers: 10
- Verpligte indien Gade A sterf: R 650,000.00

The taskbar at the bottom shows the date 26 November 2007 and time 01:06 pm. The system tray includes icons for Help and Support, Disk Defragmenter, Handleiding, My eBroker, Microsoft Office, and Internet Explorer.

Verander gewoontes

Bad habits are like chains that are too light to feel until they are too heavy to carry.

Warren Buffet

Dit is goed en wel om doelwitte te hê, maar as dit nie geïmplementeer word nie, is dit sinloos. Om tyd en geld vir die doelwitte beskikbaar te stel, behoort mens jou alledaagse gewoontes krities te bekyk en, indien nodig, te verander. Omdat dit moeilik is om 'n aangeleerde gewoontes te verander, moet 'n definitiewe wilsbesluit gemaak word – soos toe Hawking sy sorgvrye studente lewe vaarwel toegeroep en op sy studies begin konsentreer het. As mens duidelike ideale en doelstellings het, is dit nie so moeilik om die verandering te maak nie.

Daar is só 'n wye verskeidenheid gewoontes dat dit nie moontlik is om voorbeelde van almal hier uit te wys nie. Dit kan wissel van gewoontes wat jou geestelike lewe negatief raak, gewoontes wat jou gesondheid benadeel, tot gewoontes wat 'n groot invloed op jou finansies uitoefen. Wat laasgenoemde betref, kan die verstommende impak wat spesifieke gewoontes om 'n mens se finansiële toekoms het, met behulp van *My e-Makelaar* bereken word. In die ruimte hieronder word die voorbeeld van 'n jongman wat die rookgewoonte staak en die geld wat só gespaar word, belê, bespreek. Hierdie jongman spaar R7 765 951 deur op te hou rook!

Die stap om gewoontes te verander, behels nie net dat slegte gewoontes gestaak behoort te word nie, maar ook dat nuwes aangeleer word. 'n Nuwe lewenstyl moet aangeleer word waar die droom wat jy nastreef, rigtinggewend is en 'n bewusyn van sukses (*success consciousness*) ontwikkel word. Positiewe gedagtes behoort aangeleer te word en 'n finansiële plan behoort daagliks gelees te word.

VERANDER GEWOONTES

Om die berekening te doen, moet eers na **Verander gewoontes** onder stap 2 gegaan en dan op **Voeg nuwe gewoonte by** geklik word.

1. Voeg 'n gewoonte by en die volgende matriks sal verskyn:

Naam	Daaglikse besparing	Huidige ouderdom	Bespaar tot ouderdom	Rente koers	Totale besparing oor periode	Totale belegging oor periode
Rook	R16	25	65	13	R230 400	R7 765 951

2. Voeg die **naam** van die gewoonte wat gestaak moet word in, bv. ROOK
3. **Daaglikse besparing** is die bedrag wat gespaar kan word deur die gewoonte te verander. In die voorbeeld is dit R16 per dag
4. Gestel jy is nou 25 jaar oud
5. Gestel jy spaar die R16 per dag tot jy 65 jaar oud is
6. Gestel die rentekoers is 13%
7. Die totaal van die R16 daaglikse besparings oor die periode is R230 400
8. Teen 'n saamgestelde groei koers van 13% per jaar, is die totale waarde van die belegging oor die periode R7 765 951!

Aksieplan

So many fail because they don't get started - they don't go. They don't overcome inertia. They don't begin

W. Clement Stone

Op hierdie stadium van die beplanning is daar waarskynlik al 'n magdom sake wat opgevolg moet word. Stel dus 'n lys van aksiestappe op wat aandag verg voordat na **Stap 3** beweeg word. Elke item op die lys behoort met 'n datum verbind en in 'n dagboek aangeteken te word.

Hoofstuk 3

HOE RYK IS EK?

If we could first know where we are, and whither we are tending, we could better judge what to do, and how to do it

Abraham Lincoln

Alle doelgerigte beplanning begin by die posisie waar 'n mens jou op die huidige oomblik bevind. Iemand wat 'n fietstoer van Kaapstad na Nairobi beplan, sal 'n ander roete uitwerk as sy vriend wat in Kairo begin en ook by Nairobi wil uitkom. Die beginsel geld ook vir finansiële beplanning. Om te beplan om welvaart te skep, moet jou huidige finansiële toestand bepaal word. Teen hierdie agtergrond kan nuwe uitdagings gestel en vordering gemeet word.

Balansstaat

Die balansstaat is 'n momentopname van die finansiële toestand van 'n onderneming

Cronje & du Toit

Een manier om die welvaart van 'n individu of onderneming te meet, is om te bepaal wat die netto batewaarde (verskil tussen bates en laste) van die entiteit is. As 'n netto batewaarde konstant bly, beteken nie dat welvaart konstant bly nie. Inflasie het die gevolg dat die koopkrag van geld verminder al bly die netto batewaarde konstant. Die netto batewaarde van 'n entiteit moet teen 'n hoër koers as inflasie styg om welvaart te skep.

BALANSSTAAT - NETTO BATEWAARDE

Die netto batewaarde word bloot bereken deur die waardes en laste van jou bates in die ruimte wat daarvoor voorsiening maak, in te voer. 'n Mens kan ook jou eie batekategorie byvoeg deur op [Voeg nuwe bate / las](#) te klik.

Beleggings word by die reghoek met die opskrif, [Beleggings](#), in die middel onder ingevoer.

1. Klik op die ikoon regs van die 2 grys vierkante [Beleggings vir aftrede](#) en [Ander beleggings](#).
2. 'n Nuwe venster verskyn. Klik op [Ander beleggings](#) links onder.
3. Kies uit die kieslys onder "kategorie" links bo die relevante beleggingskategorie

Kategorie	Beskrywing	Vir aftrede	Bedrag	% inkomste	% Kapitaal	Rentekoes
Vaste deposito	ABSA	☒	R100 000	50%	50%	8.5%

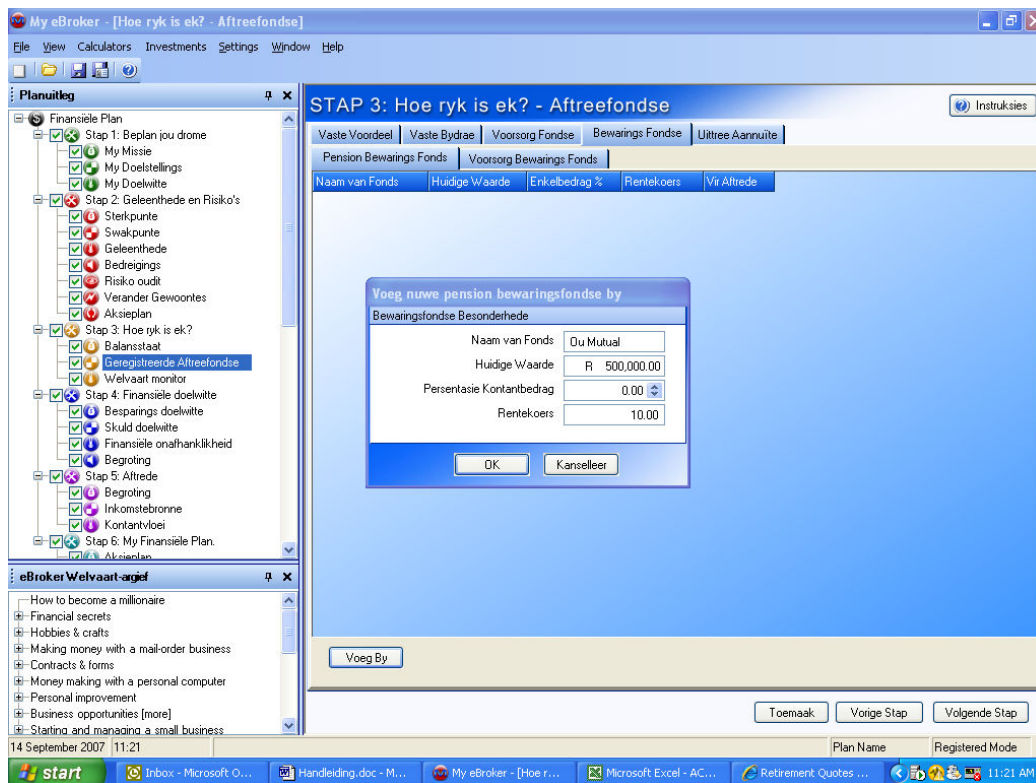
4. 'n Lys met beleggingskategorieë verskyn. Kies die relevante kategorie
5. Beskryf die belegging, byvoorbeeld, ABSA
6. Enige belegging kan vir **kapitaalbehoefes**, of om 'n **inkomste vir aftrede** te lewer, bedoel wees. By **% inkomste** en **% kapitaal**, word die keuse tussen kapitaal en inkomste uitgeoefen. Dui hier aan watter persentasie aan watter doelwit toegedeel word.
7. Indien die % inkomste vir aftrede bedoel is, moet die **Vir aftrede** blokkie soos in bg. voorbeeld gemerk word. Hierdie bedrag word dan na die afdeling in stap 4 oor finansiële onafhanklikheid oorgedra

Geregistreeerde aftreefondse

*Retirement, a time to rediscover your passion.
What would you work at if you didn't have to earn money!*
Catherine Pulsifer

'n Baie klein persentasie van Suid-Afrika se inwoners tree sonder 'n tekort aan geld af. Dit is tragies aangesien al die kanale wat beskikbaar is om 'n aftree-inkomste te voorsien, nie ten volle benut word nie en die staat belastingtoegewings vir geregistreeerde aftreefondse (figuur 1) verskaf. Hierdie fondse sluit in: Vaste voordeel pensioenfondse, vaste bydrae pensioenfondse, voorsorgfondse, bewaringsfondse (*pensioen* bewaringsfondse en *voorsorg* bewaringsfondse) en uitree-annuiteite.

Aftreefondse kan aangewend word om *kapitaal-* en *inkomstebehoefte*s te bevredig. Enkelbedrae wat uit aftreefondse ontvang word, kan vir kapitaalbehoefte gebruik word, maar dit kan ook aangewend word om 'n inkomste te lewer. 'n Mens kan byvoorbeeld eiendom met die enkelbedrag koop en verhuur. 'n Ander moontlikhede sluit in aandele wat belastingvrye dividende lewer en tenkhouers waaruit 'n rand-verskanste inkomste ontvang kan word.

Figuur 1 Aftreefondse

BELANGRIKE NOTAS:

- Huidige waardes moet by aftreefondse ingevul word en nie die geprojekteerde waardes wat deur versekeringsmaatskappye voorsien word nie.
- Dit is uiters belangrik dat 'n realistiese rentekoers gekies word. As die rentekoers te hoog is, sal die beplanning nie werk nie. (sien *Praktiese riglyne by die opstelling van 'n finansiële plan* onder DEEL I).

- c) **Vir aftrede** is die laaste veld waar inligting oor fondse ingevoer word. Wanneer 'n enkelbedrag uit 'n aftreefonds ontvang word, kan dit op enigiets gespandeer word. Dit kan egter ook gebruik word om buite die aftreefonds op 'n ander wyse te belê om inkomste te genereer.

Vaste voordeel pensioenfondse

Die pensioenvoordele van vaste voordeel pensioenfondse word deur formules bepaal. 'n Formule wat algemeen gebruik word, is aantal jare lid van die fonds x salaris x 2%. Iemand wat vir 30 jaar lid van 'n fonds was en R120 000 per jaar verdien, sal volgens hierdie formule dan met 'n pensioen van R72 000 per jaar aftree (30 x 120 000 x 2%). *My e-Makelaar* doen hierdie berekeninge outomaties. Al wat gedoen moet word, is om jou besonderhede in te vul.

Vaste bydrae pensioenfondse

In teenstelling met vaste voordeelfondse, word voordele nie by vaste bydrae pensioenfondse deur formules betaal nie, maar deur die bydraes wat tot die fondse gemaak is en die opbrengs daarop. Die voordele is dus direk afhanklik van hoe groot die bydrae is en hoe goed dit gegroei het. Dit is voor-die-hand-liggend dat lede van hierdie fondse op hoogte behoort te wees van die wyse waarop hulle geld bestuur word.

Voorsorgfondse

Voorsorgfondse verskil in dié opsig van pensioenfondse dat daar nie 'n beperking is op die bedrag wat by aftrede onttrek kan word nie omdat die volle bedrag in kontant uitbetaal word.

Bewaringsfondse (Pensioen bewaringsfondse en Voorsorg bewaringsfondse)

Die doel van bewaringsfondse is om aftreevoordele van werknemers wat permanent ongeskik raak, sterf of uit diens tree, te bewaar totdat hulle aftree. Die fondse word onder dieselfde voorwaardes as die oorspronklike pensioen- of voorsorgfonds tot aftrede bewaar.

Uittree-annuïteite

Wanneer uittree-annuïteite uitkeer, kan die maksimum van 'n derde van die fondswaarde as 'n enkelbedrag onttrek word. Hierdie derde kan vir kapitaalbehoefte aangewend word, of dit kan gebruik word om 'n inkomste na aftrede te lewer. Die inligting van uittree-annuïteite word op dieselfde wyse by *My e-Makelaar* ingevoer as dié van pensioenfondse. Let daarop dat aangedui moet word of die derde wat as enkelbedrag onttrek word, vir aftrede bedoel is of nie.

Wanneer opbrengskoerse ingevul word, moet die aard van die onderliggende belegging van die polis in ag geneem word. Beleggings kan saamgestel word om 'n hoë opbrengskoers na te jaag of om kapitaal te bewaar en 'n laer koers na te jaag.

Welvaart monitor

Die welvaart monitor word gebruik om die effek van inflasie op netto batewaarde en inkomste aan te dui. 'n Mens behoort boek van jou inflasie-aangepasde welvaart te hou om te sien of jou dit styg of daal.

Netto Batewaarde Monitor

Skep welvaart deur jou netto batewaarde en jou netto inkomste te verhoog

Bepaal wat jou netto batewaarde en inkomste tans is. Bepaal dan hoeveel dit teen die heersende inflasiekoers moet styg om dieselfde koopkrag te behou. Gestel jou n.b.w. is tans R800 000. Hierdie bedrag word dan in jaar 0 ingevul. Teen 6% inflasie, sal jou n.b.w. in die volgende jaar R848 000 moet wees om die koopkrag van jou geld konstant te hou. As jy sou besluit dat jy die koopkrag van jou geld jaarliks met 5% wil verhoog, moet jou n.b.w. aan die einde van jaar 1 R890 400 wees. Vul jou doelwitte op die tabel in. Dieselfde beginsel kan met die netto inkomste gedoen word. (Om die berekeninge te doen, word die volgende gedoen: 1) Gaan na **BEREKENAARS**. 2) Kies **inflasie en rente**. 3) Kies **Toekomstige waarde** van huidige bedrag. 4) Vul die gegewens in. Die antwoord moet dan in die table ingevul word.)

Jaar	Netto batewaarde	Ideale netto batewaarde	Netto inkomste	Ideale netto inkomste
0	R800 000			
1	R848 000	R890 400		
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

Hoe beplan ek om my netto batewaarde jaarliks te verhoog?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Hoe beplan ek om my netto inkomste jaarliks te verhoog?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Hoofstuk 4

FINANSIËLE DOELWITTE

The future you see is the future you get

Robert G. Allen

Die meeste mense weet watter droommotor hulle graag sal wil besit, watter klere en juwele hulle wil aantrek, waar hulle vakansie wil hou en wat al hierdie produkte kos. Min kan egter presies sê watter prys hulle *finansiële* doelwitte het. Om 'n vae doelwit te hê soos: “ek wil graag ryk wees”, is nie voldoende nie. Soos ons in DEEL I gesien het, behoort doelwitte baie duidelik en spesifiek te wees.

Voorbeelde van finansiële doelwitte is mikpunte vir 'n mens se netto batewaarde, inkomstemikpunte en beleggingsmikpunte. Vervolgens enkele moontlikhede van hoe die doelwitte geformuleer kan word:

- ⇒ My netto batewaarde is tans R1,5-miljoen en moet jaarliks met 10% bo inflasie styg. Aangepas vir inflasie sal dit oor 'n jaar R1.65-miljoen wees. My doelwit is dat dit R1.73-miljoen moet wees. Om dit reg te kry, sal ek 'n daadwerklike poging aanwend om my skuld af te betaal, my tuin versorg en my huis opknap.
- ⇒ Ek wil vir 'n miljoen rand oor 25 jaar spaar. Teen die huidige inflasiekoers van 10%, glo ek dat 'n opbrengskoers van 15% op 'n Satrix 40 belegging haalbaar is. Die bedrag wat maandeliks gespaar moet word, is R308.
- ⇒ My inkomste moet jaarliks met 10% verhoog. Ek sal my tyd beter bestuur om meer werk gedoen te kry en vir 'n verhoging in aanmerking te kom. Ek beplan om die volgende artikels in die *eBroker Welvaart* Argief te lees:
 - “Success on the job
 - The Insiders' Guide To Getting Along With Your Boss
 - Managing Your Time Between Work & Home”

Enige doelwit met finansiële implikasies kan hier gelys word, maar dit is veral belangrik dat doelwitte opgestel word met betrekking tot spaar, skuld en finansiële onafhanklikheid.

Besparingsdoelwitte

Money is not for spending. It took me the longest time to understand this — money is for managing first and then for spending. That truth profoundly changed my attitude about money

Mary Hunt

Mense skaf produkte nie net uit noodsaak aan nie, maar ook uit emosionele oorwegings en omdat luukse verbruikersware hulle identiteit in die sosiale omgewing bepaal. Om vir iets te spaar neem tyd en pas nie by die paradigma van die verbruikersamelewing in nie. Tóg is die spaargewoonte die eenvoudigste en een van die mees doeltreffende maniere om welvaart te skep.

Wanneer na die **besparingsdoelwitte** onder **Stap 4** beweeg word, sal die doelwitte verskyn, wat vroeër opgestel is. In hierdie afdeling word die finansiële implikasies van daardie doelwitte bereken.

Skulddoelwitte

Some debts are fun when you are acquiring them, but none are fun when you set about retiring them
Ogden Nash

Die Romeinse skrywer, Publilius Syrus, het reeds in die eerste eeu gesê “Debt is the slavery of the free”. Skuld hou mens inderdaad gevange en teen die tyd dat jy agterkom hoe dit jou finansiële ruineer, is dit moeilik om dit af te skud. As mens gevaarlike of te veel skuld het, behoort jy te begroot om dit binne ‘n bepaalde tyd af te betaal (figuur 2).

The screenshot shows the 'My eBroker' application window. The main window is titled 'STAP 4: Finansiële Doelwitte - Skuld'. It features a 'Verband Berekenaar' (Mortgage Calculator) dialog box. The calculator has the following inputs and outputs:

Input	Value	Output	Value
Verband	R 1,300,000.00	Maandelikse betaling	R 16,165.77
Rente	14.00	Totaal oor periode betaal	R 3,879,784.93
Normale Termyn	20 jare	Maandelikse betaling	R 17,312.64
Kortere Termyn	15 jare	Totaal oor periode betaal	R 3,116,274.85
Besparing met kortere termyn.			R 763,510.08

The interface also includes a sidebar with a 'Finansiële Plan' tree, a bottom taskbar with various application icons, and a status bar showing the date and time.

Figuur 2 Skulddoelwitte

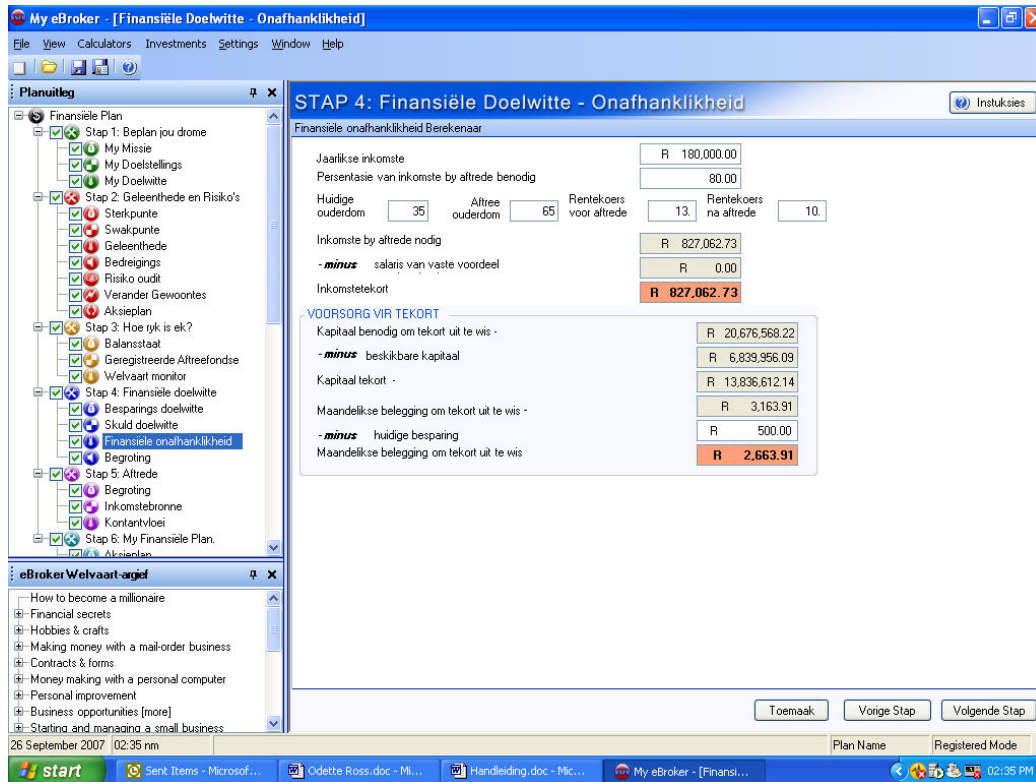
SKULDDOELWITTE: HUISVERBAND

Om by die verbandberekenaar op *My e-Makelaar* uit te kom, moet die volgende stappe gevolg word:

- ⇒ Gaan na Skuld doelwitte onder STAP 4 op *My e-Makelaar*.
- ⇒ Kies die Verband bladsy.
- ⇒ Druk die knoppie onder: **Verband Berekenaar** en voer die inligting in.

Gestel mens het 'n huisverband van R1,3-miljoen en betaal 14% rente. Jy sal dan, versekerings- en administratiewe koste uitgesluit, R16 165 per maand oor 20 jaar afbetaal en R17 312 oor 15 jaar. Dit kom neer op 'n bybetaling van R1 147 per maand. Die besparing in rente is egter R763 510!

Finansiële onafhanklikheid

Figuur 3 Finansiële onafhanklikheid

Finansiële onafhanklikheid is seker een van die belangrikste finansiële doelwitte wat 'n mens kan hê. Alhoewel dit ook een van die moeilikse doelwitte is om te bereik, is dit wel moontlik indien vroeg begin word om daarvoor te spaar.

In hierdie afdeling kan uitgewerk word *hoeveel* gespaar moet word om finansiële onafhanklik af te tree. Daar word van die veronderstelling uitgegaan dat 'n mens jou huidige lewenstandaard na aftrede wil handhaaf. Indien jou lewenstandaard na aftrede laer gaan wees as gevolg van minder uitgawes, kan jy besluit dat jy slegs 'n persentasie van jou huidige inkomste nodig gaan hê en nie 100% van die bedrag nie. Let daarop dat jou huidige inkomste tot op die datum van aftrede aangepas word om met inflasie tred te hou.

By die berekening is van die veronderstelling uitgegaan dat die geld nooit opgebruik sal word nie. 'n Ander opsie sou kon wees dat fondse net tot aan die einde van 'n mens se lewe hou. Omdat mens nie jou lewensverwachting ken nie, is dit veiliger om die geld nie op te gebruik nie. Die gevolg van hierdie benadering is egter dat meer gespaar moet word as wanneer jou geld by dood opgebruik sal wees.

Wanneer die inligting ingevul word om die berekening te doen, is dit belangrik om op die volgende te let (figuur 3):

JAARLIKSE INKOMSTE

Die *jaarlikse inkomste* verwys na die *na-belaste* inkomste wat mens op die oomblik verdien en die lewenstandaard wat daarmee bekostig kan word. Moet

dus nie 'n toekomstige geprojekteerde inkomste invul nie. *My e-Makelaar* pas die inkomste outomaties met inflasie aan.

PERSENTASIE VAN INKOMSTE BY AFTREDE BENODIG

Omdat 'n mens na aftrede gewoonlik minder uitgawes het, kan jy besluit dat jy net 'n persentasie van jou huidige inkomste na aftrede nodig gaan hê. Hierdie persentasie moet hier ingevul word.

HUIDIGE OUDERDOM

Hier word die persoon vir wie die beplanning gedoen word, se huidige ouderdom ingevul.

AFTREE-OUDERDOM

Hierdie is die ouderdom waarop beplan word om af te tree. Indien mens nie kan bekostig om die bedrag te spaar wat vir aftrede benodig word nie, kan die aftreedatum uitgestel word. Dit sal die bedrag verminder wat gespaar moet word.

RENTEKOERS VÓÓR AFTREDE

Hoe langer die teikendatum van 'n finansiële doelwit in die toekoms is, hoe riskanter kan die belegging wees waarin vir aftrede gespaar word met die oog op 'n hoër opbrengskoers. Daarom kan die rentekoers vóór aftrede hoër wees as die een ná aftrede. Let daarop dat die risiko waarna hier verwys word, niks te make het met ondeurdagte of onwettige skemas nie, maar met die volgende beleggingsrisiko's: markrisiko, inflasierisiko, rentekoersrisiko, konjunktuurrisiko, wisselkoersrisiko en die ondernemingsrisiko.

RENTEKOERS NÁ AFTREDE

Beleggings wat ten doel het om 'n inkomste te lewer, behoort konserwatief bestuur te word. Daarmee gaan laer opbrengskoerse saam. Die koers wat hier gebruik word, behoort nie meer as 2% - 3% bo inflasie te wees nie.

INKOMSTE BY AFTREDE NODIG

Hierdie is die inkomste is met die inflasiekoers aangepas en is die bedrag wat nodig sal wees om jou huidige lewenstandaard voort te sit. Die bedrag word outomaties uitgerekend en is net vir kennisname.

MINUS: SALARIS VAN VASTE VOORDEELFONDS

Die inkomste wat na aftrede benodig word, word verminder met die inkomste van 'n vaste bydrae fonds indien van toepassing. Let daarop dat daar aanvaar word dat die pensioenvoordele in pas met die inflasiekoers wat in *My e-Makelaar* gebruik word, vermeerder.

INKOMSTETEKORT

Indien die inkomste wat uit 'n vaste voordeelfonds ontvang word, nie groot genoeg is om aan mens se inkomstebehoefte te voldoen nie, word die tekort hier aangedui.

VOORSORG VIR TEKORT

Kapitaal wat nodig is om die tekort uit te wis

Hierdie is die bron van kapitaal wat nodig is om die inkomste te lewer wat die tekort sal uitwis. Die bron is groot genoeg sodat die inkomste wat ontvang word, met inflasie sal styg terwyl die bron nie uitgeput sal word nie.

MINUS BESKIKBARE KAPITAAL

Alle kapitaal wat bedoel is om 'n inkomste te skep, word hier saamgevoeg. Dit word dan outomaties afgetrek van die totale kapitaal wat benodig word om die inkomstetekort aan te vul.

KAPITAAL TEKORT

Die kapitale tekort verwys na die kapitaal wat dan nog steeds benodig word en waarvoor gespaar moet word. Na gelang van individuele omstandighede mag individue besluit om 'n groter onttrekking uit die kapitaal te maak in welke geval minder kapitaal nodig sal wees om die inkomstetekort te delg. Daar moet dan net besef word dat een van die twee gevolge sal plaasvind: a) die inkomste sal nie op die lang duur met inflasie tred hou nie of b) die kapitaal mag sodanig verminder dat die inkomste oor 'n paar jaar te min sal wees om van te leef. Ten beste sal die kapitaal net tot by die individu se afsterwe hou.

MAANDELIKSE BELEGGING OM TEKORT UIT TE WIS

Hier word aangedui wat maandeliks gespaar moet word om 'n inkomstegenererende belegging daar te stel.

MINUS HUIDIGE BESPARING

Indien tans met die oog op aftrede gespaar word, moet die totale bedrag hier ingevul word. Dit sluit alle bydraes tot pensioenfondse (behalwe vaste voordeelpensioenfondse), uitree-annuïteite, effeketrusts en uitkeerpolisie in wat bedoel is om aftrede te befonds.

Maandelikse belegging om tekort uit te wis

Bogenoemde bedrae word outomaties afgetrek en die bedrag wat bykomend gespaar moet word, verskyn in die laaste veld. Hierdie bedrag word na die begroting oorgedra.

Begroting

*I'm living so far beyond my income
that we may almost be said to be living apart.*

E. E. Cummings

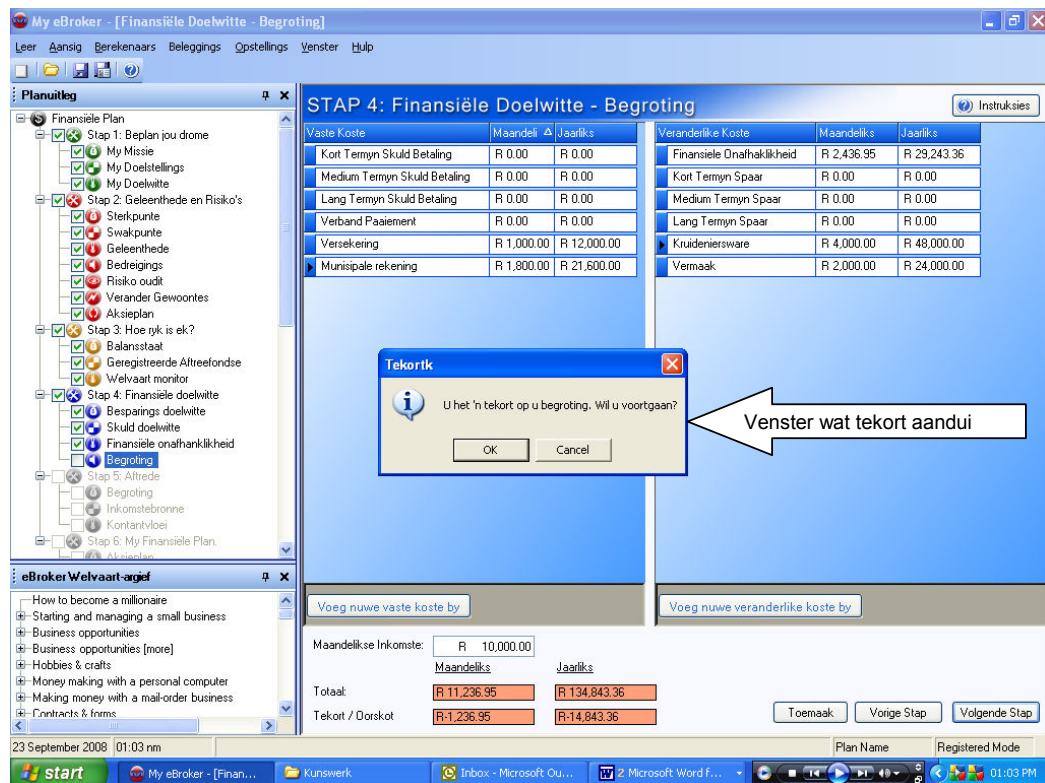
Swart beskryf die doel van 'n begroting soos volg: "The purpose of a budget is to enable individuals or families to achieve their objectives. A budget forces you to assess your current and future financial situation and to keep track of income and expenditure. This result is a more careful and sensible approach to spending the funds you have in order to achieve the objectives you have set for yourself."⁴

Sonder 'n begroting is dit bykans onmoontlik om die doelwitte wat tot dusver opgestel is, te bereik. Lucas de Lange het aangetoon dat Suid-Afrikaners ongeveer 10% van hulle inkomste mors omdat hulle nie begroot nie. 'n Begroting dissipleneer 'n mens om noukeuriger met geld om te gaan.

Die finansiële doelwitte wat vroeër opgestel is, word na die begroting oorgedra. Nou kan 'n mens behoeftes teen mekaar opweeg en bepaal of jy doelwitte kan bekostig of nie. As jy dit nie kan bekostig nie, kan aan die begroting of die doelwitte verander word.

⁴ N. Swart, Personal Financial Management, p. 25.

Na aftrede is daar items wat nie langer op die begroting sal verskyn nie en 'n mens hoef dus nie daarvoor te spaar om finansiële onafhanklik te word nie. Voorbeelde is 'n huisverband wat afbetaal moet wees as 'n mens wil aftree, ander skuld en studiekoste. Hierdie items kan vir die doel om uit te werk hoeveel vir aftrede gespaar moet word, uitgehaal word.

Figuur 4 Begroting

Indien daar 'n tekort op die begroting is, sal die volgende boodskap verskyn: **U het 'n tekort op u begroting. Wil u voortgaan?** As 'n mens die tekort wil ignoreer, klik jy eenvoudig op **OK** en gaan aan met die beplanning. As jy iets aan die saak wil doen, kan een van die volgende opsies gekies word:

- Probeer om die begroting aan te pas, sodat die bedrag wat gespaar moet word om teen jou huidige lewenstandaard af te tree, bekostig kan word. Onthou om uit te werk hoeveel deur 'n klein verandering in lewenstyl gespaar kan word. (Gaan na BEREKENAARS / Spaarberekenaars / Spaar deur 'n gewoonte te verander).
- Indien stap een nie haalbaar is nie, kan die bedrag wat vir finansiële onafhanklikheid gespaar moet word, op die begroting verander word. Daar sal dan aangedui word teen watter persentasie van jou huidige inkomste jy sal kan aftree.
- Indien na die vorige bladsy (Stap 4: Finansiële onafhanklikheid) teruggegaan word, sal die persentasie van die huidige salaris waarteen afgetree kan word, outomaties verander.
- BELANGRIK:** Indien weer na die begroting teruggegaan en die bedrag wat gespaar moet word vir finansiële onafhanklikheid, vermeerder word, sal 'n boodskap verskyn dat mens nou teen meer as 100% van jou huidige inkomste sal kan aftree. Let egter op dat dit die verminderde inkomste is wat ter sprake is en nie die aanvanklike inkomste nie. Om die aanvanklike

bedrag te bereken, moet die persentasie van jou salaris waarteen jy finansiëel onafhanklik wil aftree, met die hand verander word.

Hoofstuk 5

AFTREDE

As in all successful ventures, the foundation of a good retirement is planning.
Earl Nightingale

Begroting

Die rede waarom daar 'n begroting voor en na aftrede is, is dat daar enkele wesentlike verskille tussen die twee is. Die belangrikste is dat skuld, veral groot skuld soos 'n huisverband, afbetaal moet wees voordat 'n mens aftree.

Sommige ander uitgawes soos skoolgeld en koste verbonde aan naskoolse opleiding val waarskynlik weg en versekeringskoste is laer na aftrede.

Inkomstebronne

Met inkomstebronne word die kapitaal bedoel wat oor 'n leeftyd in die vorm van polisse, uittree-annuiteite, eiendom, effektrusters en aandele bymekaargemaak is om 'n inkomste na aftrede te verskaf (figuur 4). Elke soort inkomstebron bied eiesoortige voordele, maar moet korrek hanteer word om optimal benut te word. Die volgende aspekte is van kritiese belang:

- ⇒ Beveiliging van kapitaal. Onthou Warren Buffet se reël dat 'n mens nie geld moet verloor nie!
- ⇒ Die kapitaal en inkomste moet teen die gevaar van inflasie beskerm word. Deur té konserwatief in jou beleggingsbenadering te wees, kan inflasie en belasting op rente die koopkrag van jou geld verminder.

The screenshot displays the 'My eBroker' software interface for retirement planning. The main window is titled 'STAP 5: Begroting - Aftree Inkomstebronne'. The interface is divided into several sections with input fields and calculated results:

- Pensioen:** Jaarlike Pensioen: R 120,000.00; Jaarlike Groei: 5.00
- Eiendom:** Waarde: R 600,000.00; Huur as % van waarde: 6.00; % Groei: 10.00; Jaarlike % groei in waarde van eiendom: R 36,000.00
- Gekoppelde Beleggings:** Bruto waarde na oorspronklike koste: R 1,000,000.00; Inkomste: 5.00; Opbrengs van belegging: 11.00; Bestuurs fooie: 2.00
- Uitkeer Polisse:** Bedrag: R 100,000.00; Persentasie Inkomste: 6.50; Persentasie Groei: 6.00; Jaarlike Inkomste: R 6,500.00
- Aandeles:** Bedrag: R 500,000.00; Belegging Groei: 15.00; Persentasie Dividende: 3.00; Jaarlike Inkomste: R 15,000.00
- Aftree Annuiteit:** Jaarlike Inkomste: R 12,000.00; % Jaarlike inflasie verander, as van toepas: 0.00

The interface also includes a sidebar with a 'Planuitleg' tree, a 'eBroker Welvaart-argief' list, and navigation buttons at the bottom: 'Toemaak', 'Vorige Stap', and 'Volgende Stap'. The system tray shows the date '05 September 2007' and time '12:57 nm'.

Figuur 4 Inkomstebronne vir aftrede

PENSIOEN

Hierdie pensioen verwys na 'n vaste voordeel pensioenfonds. Die inkomste wat ontvang gaan word, moet met die hand ingevul word. Die **jaarlikse pensioen** is die bedrag wat werklik met aftrede ontvang gaan word. Die **jaarlikse groei** is die persentasie waarmee die pensioen jaarliks verhoog word. Hierdie syfer kan uit die geskiedenis van die pensioenfonds afgelei word. Verhogings in pensioenarisse se inkomste, is by die meeste pensioenfondse laer as inflasie.

GEKOPPELDE BELEGGINGSPRODUKTE

Gekoppelde beleggingsprodukte is beleggingsplatforms wat gebruik word om effektrusts te bestuur. Die platforme van gekoppelde beleggings is ontwerp sodat kostedoeltreffend en maklik van die een na die ander effektrust verander kan word.

Geld vanuit die volgende bronne kan in hierdie produkte belê word:

- a) *Vrywillige geld*. Hiermee word geld bedoel waaroor die belegger vrye hanteringsreg het en
- b) *Verpligte geld*. Verpligte geld is uit uittree-annuïteite, pensioen-, voorsorg- en bewaringsfondse afkomstig. Wetlike bepalings geld met betrekking tot die aanwending van die geld.

Die **bruto waarde na oorspronklike koste**, verwys na die bedrag wat oorbly nadat kommissie, btw. en administratiewe koste afgetrek is. **Inkomste** verwys na die persentasie van die beleggingsbedrag wat as inkomste onttrek word. **Opbrengs van belegging** verwys na die opbrengs wat op die belegging verdien word. Die persentasie moet gereeld hersien word om dit in ooreenstemming te bring met die opbrengs wat werklik verdien word. Die **bestuursfooie** is die totaal van die administratiewe fooie van die beleggingsmaatskappy en die kommissie van die makelaar.

Beleggers kan besluit watter inkomste hulle uit gekoppelde beleggings wil onttrek. In die geval van uittree-annuïteite is dit tussen 2.5% en 17.5%. Indien die persentasie inkomste wat onttrek word te groot is, word die kapitaal egter uitgeput. As 'n inkomste gekies word wat laer as die groeikoers van die belegging is, sal die kapitaal styg. Dit sal tot 'n geleidelik stygende inkomste lei.

UITKEERPOLISSE

Uitkeerpolis kan, nadat uitkeerderdatum bereik is, gebruik word om 'n belastingvrye inkomste te lewer. Die **bedrag** verwys na die beleggingsbedrag van die polis, die **persentasie inkomste** verwys na die persentasie van die beleggingsbedrag wat as inkomste ontvang word en die **persentasie groei** is van toepassing indien die groei jaarliks verhoog. Dit gebeur egter net in uitsonderlike gevalle – *as 'n reël moet 'n nul persentasie ingevul word*. 'n Mens kan by 'n versekeringsmaatskappy vasstel watter persentasie as inkomste uitbetaal word.

EIENDOM

Hier word eiendom bedoel wat verhuur word om 'n inkomste te lewer. Die **waarde** is die huidige waarde van die eiendom. Die **huur as % van die waarde** is die persentasie van die eiendom wat as huur ontvang word, die **% groei** is die

persentasie waarmee die waarde van die eiendom jaarliks groei en die **Jaarlikse persentasie groei in waarde van die eiendom** is die koers waarteen die waarde van die eiendom jaarliks styg.

AANDELE

Aandele kan gebruik word om 'n dividend-inkomste te lewer. Die voordeel is dat, as aandeelpryse styg, dividendinkomste ook behoort te styg. Dit is wel waar dat aandeelpryse wissel en dividend-inkomste dienooreenkomstig kan wissel, maar oor die langtermyn kan verwag word om die hoogste opbrengs by aandele te behaal.

By **bedrag** word die waarde van die aandele ingevul, **beleggingsgroei** is die persentasie waarmee die aandele jaarliks groei en **persentasie dividende** is die persentasie van die waarde van die aandele wat as dividende uitbetaal word.

UITTREE-ANNUÏTEITE

Uittree-annuïteite kom in vele vorme voor en met voordele wat verskillend gestruktureer is. Die **jaarlikse inkomste** verwys na die werklike inkomste wat jaarliks ontvang word en die **Persentasie inflasie aanpassing indien van toepassing**, verwys na die koers waarteen die inkomste jaarliks styg indien dit nie konstant bly nie.

Kontantvloei

Die doel van die kontantvloei afdeling is om aan te dui wat die verhouding van jou inkomste en uitgawes na aftrede sal wees en of 'n tekort bestaan of later kan ontwikkel. Die inkomste kom uit al die inkomstebronne wat in die vorige venster aangedui is en die uitgawes van die uitgawes (jaarlikse begroting) is afkomstig van die begroting wat vir aftrede opgestel is. Dit word met inflasie aangepas tot op die datum van aftrede. 'n Mens kan dus reeds 'n paar jaar vóór aftrede 'n kontantvloei begroting vir na aftrede opstel terwyl die syfers met inflasie aangepas word.

Die kontantvloei oor die volgende tien jaar kan bereken word as die volgende ingevul is:

- a) Die begroting na aftrede op die eerste bladsy van **stap 5**
- b) Inkomstebronne op die vorige bladsy
- c) Op die kontantvloei bladsy moet jou **huidige ouderdom** en **aftree ouderdom** ingevul word.
- d) Daarna word op **bereken** geklik.
- e) Om met een oogopslag te sien of jy 'n positiewe of negatiewe kontantvloei het, kan op die **grafiek** knoppie geklik word.

Hoofstuk 6

MY FINANSIËLE PLAN, BEREKENAARS, 'N AFGIEF PROPVOL INLIGTING EN PRAKTIESE ASPEKTE

Planning without action is futile, action without planning is fatal
Anon

My finansiële plan

Aksieplan

Teen die einde van **stap 2**, was daar ruimte om aksiestappe te lys. Die inligting wat daar ingevul is, word na hierdie afdeling oorgedra. Indien daar ondertussen nog aksiestappe bykom, kan dit hier bygevoeg word.

My finansiële plan

Hier kan die beplanning uitgedruk word. 'n Mens kan die hele beplanning of slegs aspekte soos die doelwitte of balansstaat druk. Voordat die plan gedruk kan word, moet ingevul word wie die beplanning gedoen het en vir wie dit gedoen is. Dit kan 'n makelaar wees wat die beplanning vir 'n kliënt opgestel het of iemand wat dit vir homself opstel.

Berekenaars (*calculators*)

Spaarberekenaars

MAANDELIKSE BESPARING OM 'N DOELWIT TE BEREIK

Hierdie berekenaar kan gebruik word indien mens wil uitwerk hoeveel maandeliks gespaar moet word om 'n bepaalde doelwit te bereik. Indien 'n 25-jarige byvoorbeeld vir R1-miljoen op 65 wil spaar en hy kan 'n groeikoers op sy belegging van 12% per jaar ontvang, moet R85 per maand gespaar word. Oor die periode sal slegs R40 799.77 gespaar word – saamgestelde rente sorg vir die res.

WAARDE VAN BESPARING OOR TYD

Hier kan bereken word wat die waarde van 'n surplus in jou begroting kan wees indien dit vir 'n tyd gespaar word. 'n Relatiewe klein surplus van R150 wat teen 'n groeikoers van 12% gespaar word, sal na 20 jaar byvoorbeeld R148 388 werd wees.

SPAAR DEUR 'N GEWOONTE TE VERANDER

Dit is verstommend om te weet hoe 'n groot effek klein gewoontes op 'n mens se finansiële situasie het. *My e-Makelaar* kan gebruik word om uit te werk hoe gewoontes verander kan word om welvaart te skep.

In die volgende berekening, word die voorbeeld van 'n vyf-en-twintigjarige persoon gebruik wat 'n pakkie 20 sigarette per dag rook. Indien hy ophou rook en R16 daardeur spaar en die geld tot sy vyf-en-estigjarige verjaarsdag belê, sal hy teen 'n groeikoers van 12%, R5 647 090 bymekaar maak!

DAAGLIKSE BESPARING OM 'N DOELWIT TE BEREIK

Indien mens vir 'n spesifieke bedrag wil spaar, maar nie maandeliks die geld wat gespaar moet word, kan bekostig nie, is daar 'n uitweg. Jy kan uitreken wat daaglik gespaar moet word om die bedrag te bereik en dan 'n alledaagse gewoonte verander waardeur die bedrag maklik beskikbaar gestel kan word.

SKULD TEENoor SPAAR

Om vir 'n item te spaar, is meestal baie voordeliger as om dit op skuld te koop. In die eerste plek is die paalement kleiner en in die tweede plek word minder oor die periode betaal indien daarvoor gespaar word. Hierdie fasiliteit kan gebruik word om die verskil tussen skuld en spaar teen verskillende inflasie- en rentekoerse te bepaal.

Inflasie en rente

TOEKOMSTIGE WAARDE VAN 'N HUIDIGE BEDRAG

Hierdie berekenaar stel die gebruiker in staat om vas te stel wat die toekomstige waarde van 'n enkelbelegging sal wees indien dit teen 'n bepaalde rentekoers belê word. Iemand wat byvoorbeeld R10 000 teen 11% per jaar belê, sal R31 51.57 na 11 jaar hê.

HUIDIGE WAARDE VAN 'N TOEKOMSTIGE BEDRAG

Om te weet wat die huidige waarde van 'n toekomstige bedrag is, is van waarde omdat jy daardeur in staat gestel word om te weet wat die koopkrag van die geld gaan wees as jy dit ontvang.

Gestel 'n polis gaan oor 27 jaar R1.5-miljoen uitkeer. Teen 'n inflasiekoers van 5% per jaar, sal die koopkrag van die bedrag na R401 772.48 krimp.

KOOPKRAG

Met die koopkrag berekenaar kan uitgewerk word wat die waarde van geld oor 'n bepaalde tydperk en teen 'n bepaalde rente- en inflasiekoers gaan wees. As mens byvoorbeeld R100 000 teen 'n rentekoers van 10% vir tien jaar belê en die gemiddelde jaarlikse inflasiekoers is 6%, sal die waarde van die bedrag R148 024 wees (die nominale waarde sal egter R259 370 wees).

TOEKOMSTIGE WAARDE VAN GEREELDE SPAAR

Hier kan bereken word wat die toekomstige waarde van 'n gereelde spaarprogram is.

HOEVEEL MOET VIR 'N DOELWIT GESPAAR WORD

Hier kan bereken word hoeveel vir 'n finansiële doelwit gespaar moet word.

REËLE OPBRENGS

Die reële opbrengs waarna hier verwys word, is die opbrengskoers met aanpassing vir inflasie. Indien die opbrengskoers 11% en die inflasiekoers 6% is, is die reële opbrengs byvoorbeeld 4.72% per jaar.

Beleggings

NABELASTE OPBRENGS: PERSENTASIE

Sommige beleggings is belasbaar en ander nie. Belasting op beleggings het tot gevolg dat hulle effektiewe opbrengskoers minder is. Hier kan die opbrengskoers na belasting bereken word indien die belastingkoers en rentekoers bekend is.

Indien 'n belegger 11% op 'n geldmarkfonds verdien, maar sy gemiddelde belastingkoers is 28%, sal die opbrengskoers na belasting 7.92% wees. Let wel dat die rente vrystelling buite rekening gelaat is.

NABELASTE OPBRENGS: BEDRAG BELÊ

Die opbrengskoers na belasting kan ook bereken word indien mens weet hoeveel geld jy belê het en hoeveel rente jy ontvang. Gestel 'n belegger belê R1-miljoen teen 11% op die geldmark. Hy sal dus R110 000 rente ontvang. As hierdie gegewens ingevoer word, sal gesien word dat die na-belaste opbrengskoers 7.92% is wat minder is as die inflasiekoers in 2008.

OPBRENGS OP AANDELEBELEGGINGS

Die opbrengskoers op aandelebeleggings word hier bereken.

OPBRENGS OP SKATKISWISSELS

Skatkiswissels word gewoonlik deur die sentrale regering vir periodes van 91 dae uitgereik. Tenders moet minstens R100 000 wees. Na die tydperk word kapitaal plus rente terugbetaal. Gestel R100 000 word getender en na 91 dae word R103 000 terugontvang. Die jaarlikse opbrengskoers op hierdie transaksie sal 12.03% wees.

REËLE OPBRENGS

In 'n inflasionêre omgewing behoort mens te weet wat die opbrengskoers van beleggings is indien die effek van inflasie in berekening gebring word. Die reële opbrengs verwys na hierna.

EFFEKTIEWE RENTEKOERS

Firmas wat produkte op skuld verkoop, moet die rentekoers wat hulle hef, bekend maak. Hierdie syfer is die nominale rentekoers. As gevolg van saamgestelde rente, is die effektiewe rentekoers egter hoër. Mens behoort te bepaal wat die effektiewe rentekoers is voordat jy op skuld koop.

Gestel 'n item word op skuld teen 'n rentekoers van 16% gekoop en die rente word maandeliks bygetel. Die effektiewe rentekoers sal dan 17.23% wees.

LANDBOUGROND

Nadat genoegsame huiswerk gedoen is om die inkomste-potensiaal van landbougrond te bepaal, uitgawes behalwe die aankoopprys bereken is en bepaal is watter gedeelte van die inkomste uit die bewerking van die grond vir lewensontkoste gebruik moet word, kan bereken word wat 'n billike prys is om vir die grond te betaal.

Gelykbreekpunt

Die gelykbreekpunt word bereken om uit te werk hoeveel eenhede van 'n artikel verkoop moet word om vaste en veranderlike uitgawes te dek. Veral wanneer 'n nuwe besigheid begin word, is dit uiters noodsaaklik om die gelykbreekpunt te bereken.

Kontantafslag

Besighede wat rekeninge vir sy kliënte open, staan soms tydperke toe waarbinne die krediet vereffen moet word. Sommige besighede staan afslag toe indien die rekening vroeër betaal word. Die voordeel van die afslag wat toegestaan word,

kan met die opbrengskoers vergelyk word wat jaarliks met 'n ander belegging verdien kan word. Die persentasie wat hier verkry word, is die opbrengskoers wat op 'n ander belegging verdien moet word om n t so voordelig te wees.

Hefboomfinansiering

Die opbrengskoers op beleggings kan aansienlik verhoog word indien fondse geleen word om die beleggings te maak. Die hoer opbrengs gaan egter met groter risiko gepaard. Hierdie berekenaar help beleggers in eiendom om te besluit of die risiko die moeite werd is.

Netto batewaarde

Hier kan uitgewerk word teen watter koers jou netto batewaarde moet styg om jou doelwit te behaal.

Passiewe inkomste

Dit gebeur gereeld dat mense hulle kapitaal uitput deur te veel geld as inkomste te onttrek. Hier kan uitgewerk word hoeveel kapitaal veilig onttrek kan word sodat jou kapitaal nie uitgeput word nie en jou inkomste met inflasie tred hou.

eBroker Welvaart Argief

Bykomend tot die finansiële beplanningsagteware is daar ongeveer 500 handleidings wat gebruik kan word om 'n mens se finansiële toestand te verbeter of om 'n besigheid te begin.

“How to become a millionaire”

In “How to become a millionaire”, word 'n doelgerigte strategie bespreek om 'n “nominale miljoen r” te word.

“Starting and managing a small business”

By die suksesverhaal van Anton Rupert, is sy positiewe mening aangehaal oor klein sakeondernemings wat tuis begin word. In 'n lesing wat hy op 22 November 1979 by die sogenaamde Carlton-beraad in Johannesburg hou, wys Rupert daarop “dat die ongeveer 5 miljoen kleinsakeondernemings in Japan 80% van die werkers in die private sektor in diens het.” Dan maak hy die volgende stelling: “Om werk te skep, moet 'n mens klein dink.”⁵

In hierdie afdeling word praktiese advies gegee oor hoe om 'n nuwe besigheid te begin en kostedoeltreffend te bestuur. Diegene wat nie 'n idee het watter produk of diens hulle in 'n besigheid kan omskep nie, kan die volgende afdeling raadpleeg.

“Business opportunities”

Letterlik honderde besigheidsidees word in hierdie afdeling bespreek met iets wat in elkeen se smaak sal val. Dit wissel van besighede wat vir studente geskik is, tot besighede wat vir afgetredenes geskik is en van klein lokale besighede tot internasionale in- en uitvoer besighede.

Om enige besigheidsidee te laat werk, verg egter dryfkrag sowel as harde werk. Om Rupert weereens aan te haal: “n Skitterende idee kry alleen gestalte wanneer dit gedra word deur die dryfkrag van 'n man wat so vurig daarin glo dat

⁵ E. Dommissie, Anton Rupert – 'n lewensverhaal, pp. 325 – 326.

hy alle risiko's aanvaar en alle struikelblokke oorbrug. Moed is om bewus te wees van alles wat in die pad staan en steeds onverpoos voort te gaan.”⁶

“Hobbies and crafts”

In hierdie afdeling word maniere bespreek om geld uit 'n stokperdjie te maak.

“Money making with a personal computer”

Rekenaars hoef nie net 'n uitgawe te wees nie. Vind uit hoe jy met jou persoonlike rekenaar geld kan maak.

“Making money with a mail-order business”

Hier word metodes bespreek om met posbestel dienste geld te maak. Daar is bekende suksesverhale by posbesteldienste in Suid-Afrika. Die genoteerde maatskappy, Verimark, is 'n voorbeeld hiervan. 'n Ander voorbeeld is Glomail.

“Money saving tips”

Om geld te spaar, behoort deel van elkeen wat welvaart wil skep, se strategie te wees. Kreatiewe maniere om geld te spaar, word hier bespreek.

“Financial secrets”

Die finansiële geheime wat bespreek word, strek oor 'n wye spektrum onderwerpe en is daarop gerig om 'n mens se finansies deskundig te bestuur.

“Personal improvement”

Om welvaart te skep, moet 'n mens oor 'n bepaalde emosioneel intelligensie beskik. Verskillende aspekte word in hierdie afdeling uiteengesit. Anton Rupert was onder druk wat die meeste normale sterfeling sou laat swig het, uiters kalm. Deur sekere oefeninge te doen, kan die kalmte en selfbeheersing aangeleer word, wat belangrik vir sukses is.

Tegnies

Opstellings

VOORKEURE

By voorkeure kan *My e-Makelaar* na Afrikaans of Engels omgeskakel word.

OPDATERING

My e-Makelaar word voortdurend opdateer. Kontak info@myebroker.co.za om uit te vind of nuwe opgraderings beskikbaar is.

Venster

Normale organiseringsfunksies word hier aangetref.

Help

My e-Makelaar word hier geregistreer. Deur te registreer, kan finansiële beplannings geberg word en kan toegang verkry word tot sowat 500 handleidings om welvaart te skep.

Helpfunksies met betrekking tot *My e-Makelaar* word hier aangetref.

⁶ Ibid, p. 334.

Bylaag

HOW TO ACCOMPLISH ANYTHING YOU WANT IN LIFE

Take a look at yourself - inside and out. Where do you live, what job do you have, how do you relate to your friends and family? What interests do you pursue, what adventures do you have?

What do you truly want from life? Do you want wealth and success, happiness and peace of mind? Do you want a family and a yard, a yacht or a sports car? Where are you going? Do you have a particular goal or are you just wandering through life?

You can accomplish anything you want in life - that's true. Once you have a particular goal, you can fulfil that desire by straightforward commitment and total conviction.

But what if you don't know what you want? Maybe your goals are small ones - like losing some weight, or buying a new car. Maybe getting a promotion or finding a mate. Whether you want a bigger apartment or want to be a corporation president, any avenue of prosperity and achievement is open to you if it is truly what you want.

No goal is too small; no dream is too big. And even if you aren't clear on your desires, you can tap into your subconscious mind to get the answers and to find the paths to success.

Can you change your life - do you want to? Can you picture yourself as your most perfect image of accomplishment? How does it feel? If you have the desire to attain goals, the commitment to follow through and the ability to creatively imagine yourself in the position you dream of, you are more than halfway there.

The most successful leaders and artists throughout history have followed specific paths and attained their hearts' desires. Keep an open mind and a hopeful outlook - then change your thinking. Put on the clothes of success. Act as though you already have accomplished your desires. Then let the reality catch up.

WHAT DO YOU WANT?

Take a choice: money, health, physical energy, beauty, creativity, recognition, power, adventure, contentment, achievement, self-expression, authority, love, peace of mind, enlightenment. Would you like any of these? If you are like most people today, you probably want ALL of these.

But if you search your true desires, you might find that there are a few things you want more than others. And, if you keep going in your search, you'll find one desire that has been with you your whole lifetime and is the one path you need to follow.

Although money is the obvious desire, it is usually not the final goal. Indeed, money can, and does buy happiness - up to a point. Once you have enough money to be financially secure or to purchase the material objects you want, the true desire might be something else.

Love is the goal of every person's heart. Whether it is love of a mate, or a family, or respect and recognition from peers and fellow workers, love is the ageless pursuit. The mystics say that love is the sole purpose of life- to give love and to find it.

But love comes in many forms. Not only is there the overt display of affection or true inner feelings, but there is the self-respect and inner contentment that goes with accomplishment. For some people, true peace of mind will never be attained until they complete some creative tasks or achieve certain heights in business.

Many people seek the authority that comes with a good position in a job. Along with that can come recognition and fame. Although you may want the money that is associated with high management levels, many people simply seek that satisfaction of working from the inner circles.

The goal of every person regardless of background and material desires, is health. A sound body is the gift that will get you to the other goals. Even a new diet and exercise plan can give you more energy - the energy you'll need to accomplish success.

Adventure and travel is a driving force for many people. They may seek jobs that involve travel, or they may be looking forward to taking time off to visit the exotic ports and see the other side of the world. If you don't want a long journey, perhaps you'd just like a few weeks in a sunny resort or the luxury of a summer and winter vacation each year.

And then there is creativity and self-expression. What about the book you're going to write or the watercolour class you'd like to take? Creative expression is a wonderful inner release that boosts confidence and gives you something to accomplish. Finally, regardless of wealth and health, expression and love, everyone is looking for peace of mind. That's not to say emptiness of mind, but to be rid of petty worries and confusion, to be finished with fears and live in total awareness. It surely is the ultimate lifetime goal.

CATCH UP WITH YOURSELF

Now's the time to evaluate your life and your desires. Go ahead and test yourself - nobody's looking. Try to find out what your inner desires really are. Once you know, you can formulate a plan of action, and then achieve your goals.

Right now, write down three things you want. Don't spend time thinking about them - just write them down. You may be surprised at what you want. Can you see any relation to the types of desires most sought for?

What accomplishment are you most proud of? What make you happy - happy enough to be content, to feel totally relaxed, and to slide back with a smile on your face.

Without dwelling on failures, mistakes, or past ill feelings, quickly list the important accomplishments of your life. Think about the places you went to, the relationships you encountered, the education you received. Consider your job changes and positions, and the achievements related to work.

Put a star next to the most important accomplishments of your life. Is there any correlation with the list of the three things you want most?

MAKE PLANS

Before you go any further with your life, make a list for your future. Write it down - don't just think it. What would you like to accomplish in the next ten years? A new house, a high-paying position, a home in a new city, a trip around the world?

Break that list down into those things you'd like to accomplish in the next five years. Then make one further division into the next six months. What can you do in the next few months to further you towards your long-term goals?

GOAL SHEET

My most important desires are:

.....
.....
.....
.....

In my lifetime, the most important things I've accomplished:

.....
.....
.....

If I looked back on my lifetime in 20 years, I'd like to have accomplished:

.....
.....
.....
.....

Within 10 years, I'd like to achieve:

.....
.....
.....
.....

Within 5 years, I'd like to achieve:

.....
.....
.....

.....
.....

In the next six months to a year, these are the things I'm going to do to work towards by goals:

.....
.....
.....
.....

Regardless of your family commitments or your personal relationships; regardless of your business enterprises or any false sense of achievement, what do you really want?

.....
.....
.....
.....
.....

Give yourself credit for your past accomplishments, and give yourself credit for your future achievements. You can and will attain all your goals, both long-term and short-term if you approach them in a step-by-step fashion and if you believe that they are worthwhile for you.

YOU ARE THE MOST IMPORTANT PERSON IN YOUR LIFE.

Although you can be considerate of your environment and all the people in it, first consider yourself. Your well-being, your happiness, your success. Make a pact with yourself right now that you will achieve your goals. And make them realistic to reach. Then one by one, make your own life the success it deserves.

BEFORE THE RACE - RELAX

An important step in achieving goals is to be able to relax. You'll get nowhere if your body and mind are nervous and flitty, jumping from one place or idea to another. In order to focus on your goal, you must centre your being.

Relaxation is the balance of the mental, spiritual and physical aspects of yourself. Set aside time each day for deep relaxation - not sleep, but relaxation. The state of deep relaxation is a state of meditation. There are no thoughts in your mind. There are no physical ills or discomforts. You breathe in deeply, allowing the lungs to fill with fresh air, and you exhale all used and stale air. The blood circulates amply throughout every part of your body. You drift through space, ever towards your true destiny.

Exercise or sports is a good way to get into relaxation. The body needs physical stimulation to pump blood into all its extremities, and to give the heart a good workout. Exercise is a wonderful way to let the mind relax, as you place your

thoughts on the way your body moves. For many people, sports and exercise are enjoyable ways to feel alive, youthful, and fulfilled.

Then take time to relax. Lie down on your back with your arms out, palms up. Your feet should be about two feet apart. You might clench your muscles first, then relax them. Allow your thoughts to drift, but don't get caught in them. Watch them go by, as if they belong to somebody else.

If you have a special problem, tuck that in the back of your mind - don't dwell on it up front. Let yourself and your emotions go. Breathe out the negative feelings and emotions; breathe in positive, life-giving air. Float freely. Relax. ASSUME THE BEST. Expect to achieve; expect to accomplish your desires; expect to win. Accept less, but push on to attain more. The higher your goals, the further you'll go.

The moon is no problem, nor are the neighbouring planets. Soon human beings will see close-ups of other stars and galaxies. Don't go for less than your full potential. Shoot for the universe. You owe yourself nothing less.

And aside from the universe, keep yourself on Earth, in your office or studio, working closer to those goals you want to attain.

You have a right to be happy. You have the means to be successful. You can succeed in what you desire.

Always keep in mind the fact that you are in transit, attaining your goals, moving through life as though you are an actor, and the setting is a stage.

Keep your thoughts firmly planted on prosperity, good fortune and lucky breaks. Assume that you will, in fact, nearly have accomplished your goals. It is with that attitude that successful people achieve.

DO YOU HAVE THE POTENTIAL?

Within you is the power to accomplish anything you want. But it will not happen if you are not tuned into your true desires. Don't fool yourself into compromising for less than a complete goal. If you want to be an artist, you may not be the world's most famous artist, but if you have that inclination, you will be an artist. If you want to succeed in business, you may not be another financier/mega-millionaire, but you will succeed in your endeavours.

Most people need accomplishment feedback. After all, what's so great about achieving something if nobody cares? And it's important to receive that recognition and feel that love.

Set goals that you can achieve. Divide them into little tidbits that you can accomplish every day, every month, every year. Set your goals for success.

Then reap the rewards constantly - each step of the way. Pat yourself on the back for a job well done, then move on. Start immediately to accomplish the goals you have set. In fact, give yourself a task that you can finish by tomorrow. Think of yourself as a success in your endeavours. Dwell on the idea that you are

compelled to accomplish your goals, and live and breathe them until you have them.

Can you see yourself a year from now, having achieved a few goals? Can you make the decision and commitment to become successful in your desires? Then you have the potential to accomplish anything you want.

THE POWER OF SELF-IMAGE

Visualizing yourself as a success in your field of endeavour is the inside tip in accomplishing anything you want. If you can specifically imagine being the person you want to become, you will attain that reality.

Forgive yourself. Just as you would another person, tell yourself that it's okay for all those mistakes, or the should-haves that keep popping up in your mind. Don't dwell on the past and get blocked by events from long ago.

Let go of fears and anxieties. Although it certainly is easier said than done, learn to change negative thoughts into a positive action. Are you afraid of poverty - that you'll never make ends meet, or never buy that house, or be destitute once you stop working? Then turn that into the positive goal of financial security.

Do people make you anxious? Maybe you feel inferior, not as good as others. Everybody has feelings of inadequacy. Just turn them around into positive goals. You may be paralyzed by the thoughts that you are unattractive. It is your thoughts that make it a reality. Change your modes of behaviour and you will make friends. In most cases, it is your own negative thoughts that cause you to stay stuck in whatever place you're in. Keep moving. Take the risks. You may need to change your job, or move to another city. You might take up a sport or hobby. Become active in your life - participate. And you will grow into the image you see for yourself.

SUCCESS IN BUSINESS

Perhaps the most sought-after goal in our present society is success in business. Whether you want to be promoted into high paying management positions, or wish to start your own independent enterprise, knowledge of the business world is important.

As you plan a course of action towards accomplishing your goal, keep in mind the small goals that put you closer to the end. And be prepared to change often. You may need to change companies, or take the opportunities in other departments as those positions open.

Create an aura of success around you. People who are successful dress that way. Even if you're not in a high-income bracket, act as though you have already achieved - without being egotistical or overspending.

Develop an expertise in an area. Don't keep special information to yourself, but be quick to learn all there is about your position and the tasks surrounding getting that job done. Capitalize on your strengths, and let others help you develop your weaknesses into assets.

Get to know the people in the company and the people in the industry. Read all the trade journals and magazines relating to your company. Make appointments with people who are successful in your field and learn from them.

You need to have a total commitment to succeed in business. Most people who make it to the executive boardroom put in long hours, often at the sacrifice of everything else. Regardless of the physical effort involved, you must mentally be engrossed in your business and the company enterprises.

In order to help yourself develop fully, you might seek a mentor, someone who will offer you time and teach you the ropes. This person usually is someone who believes in your ability, someone who you can develop a mutually beneficial business relationship with.

Some people become friendly with all their co-workers and find that is a way to advance. But don't try to be extroverted if it's not real to you. Most people who successfully run their own businesses are individuals who like to work alone.

As you increase your activities and accomplishments, you increase your potential to reach higher. The more you achieve, the more confidence you develop to achieve more. You don't have to be the same as everyone else and fit like a vegetable in a patch. Be unique, different. Capitalize on your own self-image. Don't fall victim to self-consciousness. And trust your intuition. Hunches and inner feelings usually are the best route to travel, regardless of what seems to be the logical choice. Make decisions quickly and with firmness. A true leader will handle these responsibilities efficiently. That's what makes you different and why you'll rise to the top.

Be persistent in attaining your goals, but be open and sincere. Many people choose not to increase their own accomplishments. It surely is the setbacks and will give you the right-of-way to be successful.

If you are having personal difficulties with any co-workers, try to know more about these people from a personal angle. Be interested in them and their accomplishments and goals. You might be able to turn opposition into friendship.

Above all, use your integrity. If the goal is not worthy of your inner desires, it will be hard to attain. If your methods are not sincere, you will receive opposition. If your actions are not honest, you will suffer the consequences. Turn all negative qualities into positive aspects - then watch yourself achieve.

TIPS ON ATTAINING WEALTH

Many people want money as a primary goal. And there certainly is nothing wrong with desiring money. But first, be sure that your true goal is money. Can you live, breathe, eat, and sleep money? Do you dream about money, and want it more than anything?

For true money-seekers, you must be your own boss. The great money-makers all started and ran their own businesses. And, even though it seems as though all the good ideas have already been taken, there are plenty out there.

The secret of the wealthiest people is to find a special need and fill it. Like quick-food chains; like supermarkets; like electronic games. Whether you invent a new toy or gadget, or see a spot to market special items in a new way, the world is open to true entrepreneurs. And they do make it.

LEARN YOUR TRADE

Almost any goal you choose - whether riches and material abundance or spiritual attainment - requires learning. How much education do you have? Do you want more? Perhaps your goal is to get another degree or to secure a special license.

There are countless opportunities to learn more about your own industry or to learn about a new skill. Not only do you have the colleges and universities, but there are many trade schools, correspondence schools, and special groups that teach skills - at very reasonable prices.

KEEP THE END IN MIND

What do you need to know to get to where you want to be? You may not need a degree, but the actual experience. So you'd need to change jobs or accept a part-time job at night to develop your skills.

More than ever, people are leaving their present occupations to learn a new trade and then starting at the bottom again to be happy in their work. Maybe you'll need to put in extra hours at work now so that you can save money to take the time off next year.

Even though most entry level positions are offered to the younger people, you can find many companies willing to give you a chance to change your occupation. Many times you might find an older master willing to apprentice you to learn the skill or trade.

Once you're enrolled to learn new skills, put everything towards learning. Apply yourself one hundred percent. Take advantage of asking questions and getting criticism from teachers and fellow students. Read everything you can study well. It is your developing expertise that will get you ahead and closer to your goal.

It's always a good time to learn more. Even if you are happy in your job, expanding yourself through education is a very rewarding activity. Take dancing or tennis, gourmet cooking or sculpture. Any activity is taught and shared by many enthusiasts.

STOP WASTING TIME

Consider the most important things you need to accomplish. These are high priorities. Then think about those things that seem to take up a lot of time and get you nowhere. Those are the low priorities.

Understand what's important to achieve and do those things first. Let go of all the busywork for paperwork that piles up. It's better for you to stack those low priorities somewhere else and finish the important material than to spend time clearing your desk to get down to the essential things.

You'll be noticed more quickly for the big things you achieve than for keeping paper flowing. Don't let co-workers waste your time with chitchat if you've got things to accomplish. Save that for lunch hours or for after work social activities.

Handle paper once; decide the action and finish with it. Keep interruptions to a minimum and delegate responsibilities. Although you'd like to believe you're indispensable to the job and you are the only one to take care of many things, you can teach someone else and move on to your own goal achievements.

DON'T PROCRASTINATE.

What are you waiting for? Few opportunities are thrown at you; you have to create the right positions and situations to move up. Make lists of things you want to accomplish and do them.

If you're busy in an office situation, make daily lists and reward yourself with praise upon completion. Catch yourself achieving. Concentrate on what you're doing and do one thing at a time. But do it quickly and handle the next thing. Be efficient in telephone calls, maybe taking them at appointed times or calling back at your convenience.

Don't generate copies or correspondence that make you look like you are doing things. Your superiors will know what you accomplish. Be busy doing important things rather than writing about what you've done.

And take the time for physical exercise. It will energize you - not take away from your effectiveness. It relaxes your mind and stimulates your capacity to achieve.

LOOK WITHIN

An inner core of all accomplishment is the positive energy from the subconscious. If your subconscious mind has tapped into your goal and believes it is good for you, your energies will direct themselves towards that goal.

You can consciously create circumstances and conditions of environment and physical presence. But it is that level behind the outwardly physical that directs your true being. When the subconscious mind accepts an idea, the inner power will complete it.

That's why you can accomplish anything you want - by creating all outward manifestations to trigger your subconscious into action. As you decide on your goals and write them down, repeat them twice a day out loud. This in essence brings it to the inner level.

When you think about your goals and desires, the subconscious hears it. So direct your energies - both outer and inner - to your goal with one-pointed devotion. In that way, you can control your destiny.

In order to connect to your inner self, relax - let your thoughts go. Feel that part within you that actually makes the decisions - the reflexes, the instincts, the intuition and hunches. Let your mind be quiet from its usual chatter.

Some people present problems to their inner consciousness by asking themselves a question before they fall asleep. Often the answer is in their minds when they wake up.

Clarity rids confusion. If you find you're filled with worries and anxieties, spend the time to think them through. Approach them logically, considering the consequences of all possible actions. When you've made a decision, follow through and don't agonize over what-if's.

Everybody has creative potential. And you don't have to be an artist to be creative. Each moment of the day is creating your own self, becoming your true inner person. Let yourself look within. Release the handicaps of fear and anxiety - even for a moment. You'll be relaxed and refreshed.

USE AFFIRMATIONS

The same technique has been used by great inventors, financiers, business people, political figures and enlightened beings: constant repetition of the goal and the belief that you can attain it.

Never dwell on self-criticism or what you think are your inadequacies. Instead, repeat your goals and the qualities that will make you successful.

Write out your outstanding goal. In a few words, describe what you want to attain. Then write what you will do to achieve that. What energies and efforts will you trade for that success?

Give yourself a specific date to accomplish this goal, and specific times to carry out the interim steps. Put this paper or note card in a visible place - such as taped to the mirrors - so you can review it and repeat it at least twice a day.

It is those people who convince themselves that they are failures. And successful people believe that they will rise to the top and will achieve their goals. Believe in yourself. You are everything worth believing in.

CREATIVE VISUALIZATION

Form the habit of accomplishment. With every step you take and every decision you make, bring yourself closer to your goals. Walk through your life with this sense of direction and they will come to you.

Develop self-confidence and esteem. Assert yourself and acquire all the excellent qualities and traits you admire most. What is your ultimate goal? How do you see yourself? Be specific. Precisely specific. Visualize the place you live in - the rooms, the paintings on the walls, the furniture and swimming pool. Consider the family situation and financial stability. Think about the place you'll be living in.

Then look at yourself. What clothes are you wearing and what do you look like? Consider your physique, your hair, the condition of your body.

Then think about the things you do. What sports do you play, what groups do you belong to?

As if you've already accomplished your desires, look back and see what you did to get to where you are. Think about the classes you took, the jobs you worked at, and the places you moved to. Think about the places you've travelled to and the friends you've made.

Be comfortable with your new self-image. Put it on for size and change your fantasy to adjust perfectly to you. Why don't you live as though you're already there? What's stopping you from becoming the person you are totally capable of becoming?

BECOME YOUR FULL POTENTIAL

Keep your goals and ambitions to yourself - don't share them with anyone, not yet. Write them down and refer to them. Look back at what you wrote in a month, then in a few months. Work on them constantly, and don't be afraid to revise and rewrite. Goals are always changing.

Think in possibilities. What is possible for you to achieve in the next six months? And go for it. Don't play it safe with what you'll probably achieve anyway. Push yourself to go further. The rewards are greater.

Feel the winning feeling. Feel successful already. Try on the clothes of total accomplishment and peace of mind. Live each day as though you have already reached your goals. There are always new ones to place in front of yourself.

Don't announce your goals. This will set you up for failure. Even if you make a pact with yourself to attain a specific goal, don't chastise yourself if you don't make it. It may have been unrealistic or you may not have tried hard enough.

Do it yourself. There is nobody better to help you achieve your desires than you. Tap into the power of the subconscious and practice being your own fantasy.

Then go ahead. Act on your convictions. Follow them through with devotions and then reap the rewards. You CAN accomplish anything you want in life.